

Publications de l'Université
de Tehran
No. 486

BIBLIOGRAPHIE
DES
CATALOGUES DES MANUSCRITS
PERSANS

Par

IRAJ AFSHĀR

Secrétaire du Groupe Bibliographique National Iranien

Tehran
1958

Publications de l'Université
de Tehran
No 485

BIBLIOGRAPHIE
DES
CATALOGUES DES MANUSCRITS
PERSANS

Par

IRIJ AFSHAR

Secrétaire du Groupe Bibliographique National Iranien

Tehran
1958

Préface

En 1954, alors que je me livrais à une étude sur les bibliothèques universitaires à l'UNESCO, j'appris qu'un crédit était alloué pour la préparation des bibliographies et études sur l'organisation des bibliothèques

A mon retour d'Europe et après avoir formé le Groupe bibliographique national iranien, trois sujets d'étude furent proposés à l'UNESCO et vu l'importance du sujet l'UNESCO accepta *La Bibliographie des Catalogues des Manuscrits Persans dans les Bibliothèques du Monde*

La bibliographie des catalogues des manuscrits persans a une importance spéciale pour notre pays. La technique de l'imprimerie faisant son entrée très tardivement en Iran, les gens se rappellent encore que les étudiants et les érudits écrivaient eux-mêmes les livres dont ils avaient besoin, ou les faisaient écrire par des calligraphes.

D'un côté l'ancienneté de l'instruction et l'existence de différents livres dans les différentes branches des sciences en Iran, et de l'autre côté

l'inexistence de l'imprimerie ont augmenté le nombre des manuscrits en Iran

La civilisation iranienne répandue en Orient, les livres persans se traînèrent depuis les limites de la Chine jusqu'au nord de l'Afrique et nos voisins, surtout l'Inde et la Turquie, ont été des demandeurs sérieux des livres persans et les ont gardés dans leurs bibliothèques

Quand l'Occident se tourna vers la civilisation orientale encore une quantité de livres persans voyagèrent de l'Iran et des autres parties de l'Orient en Europe de telle sorte que les manuscrits persans se trouvèrent répandus en Asie, en Afrique et en Europe

Etant donné que le goût pour la peinture, l'enluminure, la reliure et la calligraphie du peuple iranien se manifeste dans les livres, on peut dire que nul peuple n'a pu produire des manuscrits comparables à ceux sortis des mains des artistes iraniens. C'est pour cela que les livres persans ont une importance pour leur valeur littéraire et scientifique ainsi que pour leur technique

241 Avec la *Bibliographie des Catalogues des Manuscrits Persans* nous prenons connaissance de l'exis-

tence des livres persans dans les différentes parties du monde C'est le premier pas essentiel qu'a fait Monsieur Iraj Afshar avec le concours du Groupe Bibliographique Iranien

Le second pas serait de réunir tout le contenu de ces catalogues et d'en faire le Grand catalogue des manuscrits persans, livre qui nous permettra d'identifier les manuscrits et le lieu où ils se trouvent

Ce dernier travail aurait un intérêt double on entendra moins la formule «exemplaire unique» et les chercheurs pourront faire des recherches sur différents exemplaires

Je dois remercier Monsieur Iraj Afshar de sa tâche, le Groupe Bibliographique Iranien de sa collaboration et le professeur Said Naficy de ses mille courtoisies

L'aide de l'UNESCO a été toujours regardée comme très précieuse par les iraniens

DR M SABA

*Président du Groupe Bibliographique
National Iranien*

مورثه نارس (شیراز) ۸۷

» الحریره ۱۶۳

» عراق ۱۵۴

» هرات ۳۶، ۲۰۵

» هری متروپولیتس ۱۹

کتابخانه علی ملک (طهران) ۸۷، حاشیه ص ۳۰

- » مینار العلماء ۲۰۳
- » موره الحريره ۱۶۳
- » هرات ۳۶، ۲۰۵
- » عراق ۱۵۴
- » مهر شاه سلطان ۱۳۴
- » ناصر ده ۲۰۳
- » نایانا ۶۷
- » نسخ خطی شرقی مدارس ۱۷۶، ۱۹۹
- » نور عثمانیه ۱۳۵
- » سو کالج ۶۴
- » واتیکان ۷۳، ۷۴، ۸۰، ۲۱۵
- » ورسای ۱۶۰
- » وزارت دارائی (طهران) ۸۴
- » وزارت معارف افغانستان (کابل) ۳۶
- » ولی الدین ۱۴۴
- » یسگی جامع ۱۴۳
- » یسگی مدرسه ۱۰۷
- » یحیی امدی ۱۴۵
- موره آستان حصر معصومه (قم) ۸۷
- » ابران ناستان ۸۷
- » برتاسا ۶۱

کتابخانه مدرسه کلکته ۱۸۷

»	»	محصورشاهی ۱۵۵
»	»	محمدیه (موصل) ۱۵۵
»	»	محمدیه (نمشی) ۱۸۱
»	»	مروی حاشیه ص ۳۰
»	»	مصلی ۱۳۲
»	»	ملار کر ۱۱۵
»	»	الواعظین ۲۰۳
»	»	السی شیت ۱۵۵
»	»	النسی یوسف ۱۵۵
»	»	نعمانیه ۱۵۵
»	»	یحیی پاشا ۱۵۵
»	»	مرشد آناد ۲۰۳
»	»	مرکری بحارا ۳۲
»	»	مرکری دانشگاه (طهران) ۹۵، ۹۲، ۹۰
»	»	مسلم اندو کیشمل کاهنرس ۲۰۲
»	»	ملافرور (نمشی) ۱۷۸، ۱۸۰، ۱۹۶، ۲۰۴
»	»	ملی (پاریس) ۱۵۶، ۱۵۷
»	»	م (تورینو) ۷۵
»	»	م (طهران) ۸۷، ۹۰، ۹۱، حاشیه ص ۳۰
»	»	م (ویلر) ۵۰

کتابخانه کسگر کالج ۵۸

»	گونا ۱۳	»
»	لاله‌ای ۱۳۰	»
»	لسدر نانا ۵۲	»
»	مجلس شورای ملی ۸۱، ۸۳، ۹۰، ۹۳، حاشیه ص ۳۰	»
»	محمد آغا جامع ۱۰۷	»
»	محمد نانا ۱۳۳	»
»	مدرسه احمدیه ۱۵۵	»
»	اسعد افندی ۱۰۷	»
»	اسلامیه ۱۵۵	»
»	جامع الناشا ۱۵۵	»
»	جامع نکر افندی ۱۵۵	»
»	جامع الحابون ۱۵۵	»
»	جامع حرام ۱۵۵	»
»	جامع المحمودین ۱۵۵	»
»	حیات ۱۵۵	»
»	حسبیه ۱۵۵	»
»	سرویلی ۱۴۰	»
»	صدر (طهران) حاشیه ص ۳۰	»
»	عالی سپهسالار ۸۲، حاشیه ص ۳۰	»
»	عبدالرحمن چلی ۱۵۵	»
»	فاملیه ۸۶	»

- کتابخانه شمس‌مراد ۱۲۳
- » طبری دوزیر یانا ۷۷
- » عاشراقندی ۱۱۱
- » عاطف‌افندی ۱۱۲
- » عموم‌جه حسین ۱۰۸
- » عمومی آکادمی اوپسالا ۱۵۰
- » » بایرید ۱۴۲
- » » ترکستان ۲۶
- » » شرقی ۲۰۹
- » » شرقی نانکی دور ۱۷۵
- » » معارف (طهران) (کتابخانه ملی نگاه کمید)
- » فایح‌افندی ۱۳۱
- » فیض‌الله افندی ۱۲۳
- » قره‌چلبی‌زاده حسام‌الدین ۱۳۷
- » قره‌مصطفی‌پاشا ۱۳۲
- » قلیچ‌علی‌پاشا ۱۳۶
- » قیوچی‌مراد ۱۳۲
- » کارانامه ۶۸
- » کالج اتس ۵۳
- » کالج تربیتی ۵۹
- » کوپریلی‌زاده احمد‌پاشا ۱۲۹
- » کوپریلی محمد‌پاشا ۱۲۹

- کتابخانه راعی پاشا ۱۳۸
- » رامپور (رامپور) ۲۰۳، ۲۰۵، ۲۱۳
- » رستم پاشا ۱۳۳
- » ریاست مطبوعات افغانستان ۳۶
- » سلطان اوده ۲۰۱
- » سلطان المدارس ۲۰۳
- » سلطنتی (طهران) ۸۷، ۸۹، حاشیه ص ۳۰
- » برلین ۱۴
- » شرقی ۱۴۹
- » درس ۵
- » دانشگاه بطر بدورگ ۳۰
- » وین ۳۴
- » وین و میس ۷۰
- » هافنیمیس ۱۴۸
- » و دانشگاهی ارلانگن ۱۰
- » و دولتی موبیج ۱، ۲، ۸
- » و عمومی سن پتر بدورگ ۲۴، ۲۵
- » سلیمیه ۱۴۱
- » سلیمیه ۱۳۹
- » سماتور ناسیویاس ۶
- » شرقی سبحان الله (کتابخانه دانشگاه اسلامی علیگره نگاه کمید)
- » کلماتینوی و انیکان ۶۶

کتابخانه دانشگاه نورس	۷۶		
دکا ۲۰۰	»	»	
دولتی آسای میانه (درتاشکمد) ۳۱	»	»	
طهران (کتابخانه مرکزی دانشگاه رجوع کنید)	»	»	
کلمیا ۲۰	»	»	
کمرنج ۳۷، ۴۱، ۴۲، ۴۳	»	»	
کوپهاک ۱۴۸	»	»	
گلاسکو ۶۵	»	»	
لکهنو ۲۰۵	»	»	
دانشگاهی استراسبورگ (وناحیه‌ای) ۱۶۴، ۱۶۷	»	»	
درسلو (دولتی) ۱۶۸، ۱۶۹	»	»	
بویسگن ۴	»	»	
لپریک ۱۶	»	»	
درباری وناحیه‌ای کارلسروه ۱۱	»	»	
درسحانه جامع قیو آغاسی ۱۲۶	»	»	
دستور مهرحی رانا ۱۸۳	»	»	
دو کملی نانا ۱۱۹	»	»	
دولتی برلین ۹	»	»	
کابل ۲۰۵	»	»	
لاهور ۱۹۱	»	»	
هامبورگ ۳	»	»	
دیوان همد (کتابخانه ایمیدیا آفیس نگاه کنید)	»	»	

- کتابخانه حاج سلیم آغا ۱۲۸
- » حال امدی ۱۲۵
- » حبیب گنج ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۱۴
- » حکیم اوعلی جامع ۱۳۲
- » » » عالی پاشا ۱۲۷
- » حمدالله ۱۲۴
- » حیدر آناد ۱۷۹
- » حدادحش ۲۰۷
- » حدویه ۱۷۰
- » حسرو پاشا ۱۱۷
- » دارالعلوم اسلامیة مشاور ۲۰۵، ۲۰۸
- » داماد ابراهیم پاشا ۱۲۰
- » داماد اراده قاضی عسکر محمد مراد ۱۱۸
- » دانشکده برتکی (طهران) ۹۳
- » دانشگاه ادیسورک ۳۸
- » استامبول ۱۰۱
- » اسلامی علمگه ۲۰۴، ۲۱۱، ۲۱۴
- » اویسالا (پادشاهی) ۱۵۱، ۱۵۲
- » جمعی ۱۹۸
- » دریمستون ۲۱، ۲۲
- » پیحان ۹۰، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۲۰۵

- کتابخانه اسمعیل آغا ۱۲۳
- » اسمعی حاکم سلطان ۱۲۱
- » اما بونل ۶۸
- » امیر کماکش ۱۲۶
- » ابن حجر بادشاهی آسیائی (در لندن) ۴۷، ۵۴، ۵۵
- » » » » (شعبه نمایی) ۱۸۴
- » » » » ننگال ۱۷۷، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۹۲، ۱۹۳
- » » مستشرقان آلمان ۱۲
- » استمتموی شرقی کما ۱۸۲
- » ایسیدیا آفیس ۴۸، ۶۲
- » بشیر آغا ۱۱۴
- » بسیاد ترجمه آثار شرقی (در انگلستان) ۵۴
- » بودلیان ۳۹، ۴۰، ۴۹، ۶۳
- » بوهار ۱۹۵
- » یقنه ۲۰۳
- » بیوس سلطان ۲۰۳
- » جامع ایوب ۱۲۲
- » جامع محمد آغا ۱۴۷ (کتابخانه محمد آغا جامع بیرنگاه کمید)
- » جامع والده عتیق ۱۲۶
- » چلی عبدالله افندی ۱۱۵
- » چورلیلی علی مانا ۱۱۶
- » حاج بشیر آغا ۱۱۳

نام کتابخانه ها

آستان حصرب عبدالعظیم ۸۷

» شاه نعمه الله ۸۷

آکادمی علوم اربستان ۳۳

» یادشاهی شرقی و س ۳۵

استیتوی رنابه‌های شرقی پطرر بورگک ۲۹

برتیش موریوم ۶۱

کتابخانه آراد فیلا دلمی ۲۳

» آستان قدس رسوی ۸۵، ۸۷، حاشیه ص ۳۰

» آصفیه (دربر کیه) ۱۱۰

» آصفیه (درهند) ۲۰۳، ۲۰۶، ۲۱۰

» آقسرائ ده والدع حامع شریعی ۱۰۹

» آکادمی علوم نورسو ۷۵

» لسیجی ۷۸

» لندن ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴

» آمروریانا ۷۱

» ابراهم افندی ۱۳۱

» ادوارد براون ۵۶

» اسعد افندی ۱۰۶

V

Vollers, K 16

W

Weir, T H 65

Wickerscheimer, E 167

Y

Yohannan, A 19

Z

Zettersteen, K V 152

Ritter, H 103
Robertson, E 38
Romaskewich, A 28
Rosen, V R 29, 30, 79
Ross, E D 62, 175, 197
Rossi, E 80
Rousseau 165

S

Sachau, E 63
Salemann, C 30
Sarfaraz, A 198
Sastari, S 199
Schefer, Ch 166
Semenov A A 31, 32, 33
Serjeant, R B 64
Siddiki, A 200
Simsar, M A 23
Smith, D E 218
Sparvenfeldius, I 150
Spenger, A 201, 219
Stichoukine, I 101, 220
Stewart, C 202
Strothmann, A 15

T

Tauer, F 104
Torenberg, C J 151

Nazir Ahmad 193, 194
 Nicholson, R A 56

O

O'Connor, W C S 57
 Ostrup J 147
 Onseley, W 217

P

Palmer, E H 58, 59
 Pertsch, W 13, 14
 Pizzi I 76, 77, 78

Q

Quaritch, B 60

R

Rehatsek, E 196
 Richter, G 169
 Riedel, W 149
 Rieu, Ch 61

K

Kahe, E 26
 Kamalu-d Dīn Ahmad 187
 Kerney, M 52
 Krafft, A 35

L

Landauer, S 11, 164
 Lindsay, J L 52

M

Maeteau 159 (داربدۀ مجموعہ)
 Mai, A 74
 Margolouth, D S 53
 Marsigli 79 (داربدۀ مجموعہ)
 Martinovitch, N N 20, 21
 Mehren, A F 148
 Mikloukho Malkai, N D 27
 Moghadam, M 22
 Morley, W H 54, 55
 Muhammad Abdullah 188, 189, 190, 191
 Muhammad Hedayat Hossein 192
 Musharraf-ul Hakk 12

N

Nallino, C A 75

G

- Gachet, Dr 162 (دارنده مجموعه)
 Garrett, R 21, 22 (دارنده مجموعه)
 Goeje, M J de 172, 174
 Granges, A des 161 (دارنده مجموعه)
 Guidi I 69

H

- Hadı Hassan 216
 Hammer G de 70, 71, 72
 Hansen, Olaf 9
 Hazır Razawı 193, 195
 Hitti Ph K 22
 Hodgson, W B 17 (دارنده مجموعه)
 Hoe, R 18
 Horn, P 73, 102
 Houtum-Shindler, A 44
 Houtsma, M Th 172

I

- Irmisher, J C 10
 Ivanow, W 185, 186

J

- Jakson, W 19
 Jong, P de 173, 174

Codrington, O 47
 Crawford 52
 Curzon 185 (دارلنده مجموعه)

D

Decourdemanche, J A 157, 158
 Dhabhar, E B N 180, 181, 182, 183
 Dorn, B 24, 25
 Dozy, R P A 171

E

Edhem, F 34
 Ethe, H 38, 48, 49, 50, 63
 Ewald, G H 4

F

Fagnan, E 163
 Fleischer, Henricus Orthobius 5, 6
 Fluzil, E 34
 Fonahn, Adolf 7
 Forbes, D 51
 Frank, Ohtmar 8
 Fyzee, A A A 184

Index

A

- Abdul Muqtadir 57, 175, 187, 195, به سمت نامهای خط
عربی نیز نگاه کنید
- Abdul Hamid 57
- Anet, C 46 (دارنده مجموعه)
- Arberry, A J 37
- Armajani, Y 22
- Ashraf Ali 177
- Ashraful Hakk, M 38
- Assemani (Assemaneus) 66, 67
- Atesh, A 97, 98, 99, 100
- Aumer, J 1, 5

B

- Baberimani 80 (دارنده مجموعه)
- Beaurecueil, S de L de 36
- Beeston, A F L 39
- Bloch, E 156, 157, 158, 159, 166
- Bonnelli L 68
- Borgiani 80 (دارنده مجموعه)
- Brelvi, S A 180
- Brockelmann, Carl 3, 168
- Browne, E G 41, 42, 43, 44, 45, 56, 62
- Burchardt Dr 15 (دارنده مجموعه)

C

- Cerulli, E 215
- Christensen, A 147

قنوائی، خورشیدجاه ۲۲۱

کامل حسن ۲۱۱

محموط، دکتر حسینعای ۱۵۴، ۱۵۵

محمد ناقر [دکتر سیند] (دارنده مجموعه)

محمد تنبع ۲۰۵ (دارنده مجموعه)

مشکوه، سید محمد ۹۲ (دارنده مجموعه)

مسروی، علینقی ۹۵

مهدوی، دکتر اصغر ۹۰ (دارنده مجموعه)

مهدوی، دکتر بحی ۲۲۲

میروی، محبتی ۱۰۵، حاشیه صفحه ۳۵

بحجوانی، محمد ۹۶

بصری، فخرالدین ۹۰ (دارنده مجموعه)

حامد حسن ۲۰۵ (داربده مجموعه)

داعی الاسلام، سید محمدعلی ۲۰۴ (داربده مجموعه)

دانش پروه، محمد تقی ۹۲

ره آورد، حسن ۹۳

رباب خوئی، عباس ۹۴

شمس الله فادری ۲۰۴

صدیقی، دکتر علامه حسن ۲۰۵

طباطبائی، سید محمد صادق ۹۴ (داربده مجموعه)

عباس حسن الکاظمی ۲۰۶

عبد الحمید [مولوی] ۲۰۶

عبدالرحیم [مولوی] ۲۰۸

عبدالمقتدر ۲۰۹ (به قسمت خط لاین بدرنگاه کسند)

نامهای کسان

این فهرست، در دو قسمت فراهم آمده، ابتدا نام کسانی که آثارشان بحفظ عربی است و سپس نام کسانی که آثارشان بحط لائین است صحت شده است. نام دارندگان مجموعه کتاب بیردرین فهرست آمده است و برای اینکه امتیازی میان نام آنان و نام مؤلفان باشد در میان دوا برونا ذکر «دارنده مجموعه» آورده شد

شماره‌هایی که در کنار نامها آمده شماره کتاب است و اگر حائلی به صفحه ارجاع داده شود ذکر صفحه شده است

ابن یوسف ۸۱، ۸۲

اعتصامی، یوسف ۸۳

افشار، ایرج ۸۴

اوکتائی ۸۵، ۸۶

بیابی، دکتر مهدی ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰

حواهر کلام، عبدالعزیز ۹۱، ۲۰۳، حاشیه صفحه ۳۱

چلبی، دکتر داود ۱۵۳، ۱۵۵

دو توصیف

مربوط به شماره ۳۱

نام فهرست تألیف «سمووف» (M M Semenov) به
شماره ۳۱ (صفحه ۸) آمده ولی تعداد نسخ فارسی آن دو حلد
فهرست او قلم امضاده است اسك نادآور میشود كه در حلد
اول ۷۵ نسخه فارسی و در حلد دوم ۲ ۱ نسخه فارسی معرفی
و توصیف شده است

مربوط به شماره ۱۹۸

نام فهرست تألیف «سرفراز» (Sarfraz) مربوط به
کتابخانه دانشگاه ممبئی به شماره ۱۹۸ (صفحه ۶) آمده
ولی تعداد نسخ فارسی آن از قلم امضاده است در فهرست
مربور ۱۷۶ نسخه خط عربی معرفی و توصیف شده است

- 219 **Sprenger, A.** — A Catalogue of the Bibliotheca orientalis Sprengeriana, Geissen, 1857, VII+110 p

- 220 **Stchoukine, Ivan** — Les peintures des manuscrits Timurides, Paris, 1954, VI+176 p + LXXXVIII pls

(در این کتاب ۸۲ نسخه خطی به‌همراه تصویر ارس، ۳۰ تا ۸۶ توصیف و معرفی شده و نمونه‌هایی از تصاویر آن‌ها نیز گنجانده شده است)

- ۲۲۱ **قنواتی، الابحورح شحاته** — «مؤلفات ابن سینا» (Essai de bibliographie Avicenne)، جامعه الدول العربیه،

القاهره، ۱۹۵۰، ویرجی، (۳۱) + ۴۳۴ + 20 ص

(در این کتابشناسی بعضی از نسخ خطی کتابهای ابن سینا معرفی شده است)

- ۲۲۲ **مهدوی، دکتر یحیی** — «فهرست نسخه‌های مصنفات ابن-

سینا»، انتشارات دانشگاه تهران (ش ۲۰۶)، تهران،

۱۳۳۳ ش، ویرجی، کط + ۴۱۳ + 80 ص

(در این کتاب نسخ خطی آثار ابن سینا که در کتابخانه‌های مشهور و خودداده معرفی شده است)

استدراك

و

فهرستهای دیگر

- 215 **Cerulli Enrico** – Une nuova collezione de 838
manoscritti persiani della Biblioteca Vaticana
"Rendiconti, Reale Accademia Nazionale des
Lincei" Ser 8, vol 9, pp 11-12, 508-517
Rome, 1954
- 216 **Hadı Hassan** – Rare manuscripts in Persia "The
Aryan Path" 1931, pp 830-
- 217 **Ouseley, Sir W.** – Catalogue of several hundred
manuscript works in various oriental languages;
1831
(نام این کتاب درص ۳۸ کتبخانی تألیف ولسی آمده است)
- 218 **Smith, David Eugene** – A Bibliographie of the
principal manuscripts and printed edition of
the Shah-Nameh in certain leading public lib-
raries of the world, New York, 1936, X+
138 p
(درین کتبخانی ۳۴۴ نسخه شاهنامه وصف و معرفی شده
است)

sian and Hindastani manuscripts of the Libraries
of the King of Oudh, compiled under the orders
of the Government of India Vol I, Calcutta,
1854, 8+645 p

(دوس فہرست جمعا ۷۳۲ نسخہ خطی شرقی معروفی
و توصیف شدہ اسب)

- 202 **Stewart, C.** - A Descriptive catalogue of the
Oriental Library of the late Tippoo Sultan of
Meysoor, Cambridge, 1809

۲ - فہرستہای خط عربی

۲۰۳ حواہر کلام، عبدالعزیز - داردید کتابخانہ‌های ہمدوستان؛

طہران، ۱۳۲۶ ش، ۲۰ ص

(دوس رسالہ بعضی اوسجہ ہای مهم کتابخانہ ناصرہ، کتابخانہ
مبار العلماء، کتابخانہ مدرسۃ الواعظین، کتابخانہ سلطان
المدارس، کتابخانہ رامپور، کتابخانہ آصفیہ، کتابخانہ سلا
کتابخانہ مرشدآباد، کتابخانہ حسب کتب باحصار معروفی شدہ اسب)

۲۰۴ شمس اللہ قادری [سید] - مخطوطات تاریخی، مدرج در

«عمادہ» (Imadīya Historical Miscellany)، جمع -

آوری حکیم سید شمس اللہ قادری، جلد اول (نادنامہ

نواب عماد الماک)، حیدرآباد دکن، [۱۹۲۶ م]،

۳۸ ص (آخرین قسمت مجموعہ)

(دوس مقالہ کہ برابان اودوس ۳۳ نسخہ خطی عربی و فارسی)

- 196 **Rehatsek, Edward** – Descriptive catalogue of the Arabic, Hindustani, Persian and Turkish manuscripts in the Mulla Firuz Library, Bombay, 1873, IX+279 p
- 197 **Ross, E.D.** – Report on the search for Arabic and Persian manuscripts “Journal and Proceedings of the Asiatic Society of Bengal” Lunknow, Tom II, 1906, pp XXII–XXV, Tom IV, Hyderabad, 1908, pp XXII–XXIV
- 198 **Sarfaraz, ‘Abdul - Kadir** – A Descriptive catalogue of the Arabic, Persian and Urdu manuscripts in the Library of the University of Bombay, 1935, LVI+432 p
- 199 **Sastri, Subrahmanya** – A Descriptive catalogue of the Islamic manuscripts in the Government Oriental Manuscripts Library, II vols, Madras, 1939-1950, XXX+546+XIV, 547 – 729+XIII p
(دوس مه‌رست ۵۳۶ نسخه‌خطی فارسی و عربی واد و معرف‌شده‌است)
- 200 **Siddiki, Ahmad** – Catalogue of Arabic, Persian and Urdu Mss presented to the Dacca University Library “Commemoration of the first visit to the University of H E Lord Irwin of Kirby Underdale, Viceroy and Governor General of India” Dacca, 1929, VI+24 p
- 201 **Sprenger, A.** – A Catalogue of the Arabic, Per-

- 191 **Muhammad Abdullah (Seyyed)** - A liste of manuscripts of the State Library "Oriental College Magazine" Lahore, 1927.

- 192 **Muhammad Hidayat Husain** - Liste of Arabic and Persian manuscripts acquire on behalf of the government of India by the Asiatic Society of Bengal during 1903 - 1907, Calcutta, 1908, II+61 p
(دربى فهرست، اسم ۱۱۰۶ نسخه خطى بدست داده شده است)

- 193 **Nazir Ahmad , Hazir Razawi** - Liste of Arabic and Persian manuscripts acquired on behalf of the government of India by the Asiatic Society of Bengal during 1908-1910, Calcutta, 1911, II+62 p
(دربى فهرست، اسم ۵۴۰ نسخه خطى بدست داده شده است)

- 194 **Nazir Ahmad Hafiz** - Notes on important Arabic and Persian manuscripts found in various libraries in India "Journal Asiatic Society of Bengal" Calcutta, Vol XIII (1917), pp 77-139 et, Vol XIV (1918), pp 199-356

- 195 **Razavi, Qasim Hasir** - Catalogue of the Persian manuscripts in the Buhar Library, revised and completed by 'Abdul Muqtadir Vol I, Calcutta, 1921, IX+382 p
(دربى فهرست ۴۸۵ نسخه خطى فارسى بوصف و معرفى شده است)

- the Asiatic Society of Bengal II supplements, 1927-1928, Calcutta, XX+160; XII+136p
(دو جلد اول صمیمه نسخه‌های خطی فارسی به شماره‌های ۷۵۷، ۹۲۴ تا و در جلد دوم به شماره‌های ۹۲۵ تا ۱۰۹۸ توصیف و معرفی شده است)
- 187 **Kamalu-d Din Ahmad, 'Abdu-'l-Muqtadir -**
Catalogue of the Arabic and Persian manuscripts in the Library of the Calcutta Madrasah, Introduction of E Denisson Ross, Calcutta, 1905, IV+38+115 p
(در این فهرست ۷۹ نسخه فارسی از شماره ۱۰۴ تا ۱۸۲ معرفی شده است)
- 188 **Muhammad Abdullah (Seyyed) - A Liste**
of the manuscripts in the Punjab University Library "Oriental College Magazine", Lahore, 1927-1932
- 189 **Muhammad Abdullah (Seyyed) - A Des-**
criptive Catalogue of Persian, Urdu and Arabic manuscripts in the Punjab University Library Vol I (Persian Mss), fascicul I (History), Lahore, 1942 4+130 p
(در این فهرست ۱۸۸ نسخه خطی فارسی توصیف و معرفی شده است)
- 190 **Muhammad Abdullah (Seyyed) - Descriptive**
catalogue of the Arabic, Persian and Urdu manuscripts in the Punjab University Library "The Oriental Magazine" Lahore, 1926, pp 55-70, aout 1926, pp 45-60, fev 1927, pp 73-80, mai 1927, pp 67-73

- 180 **Brelvi, S A. و Ervad B.N. Dhabhar** - Supplementary catalogue of Arabic, Persian and Turkish manuscripts and descriptive catalogue of the Avesta, Pahlavi, Pazand and Persian manuscripts in the Mulla Firoz Library, Bombay, 1917, IX+C+XLIV, XIV+78 p
- 181 **A Catalogue of the manuscripts and printed books in Arabic, Persian and Urdu languages belonging to the Madrasa-e Muhammadiyya attached to the Jame' Masjid Library, Bombay, 1922**
- 182 **Dhabhar, Ervad Bamanji Nasarvanji** - A Catalogue of the manuscripts in the K R Cama Oriental Institute, Bombay, 1917
- 183 **Dhabhar, Ervad Bamanji Nasarvanji** - Descriptive catalogue of all manuscripts in the Fust Dastur Mehri Rana Library, Bombay, 1923
- 184 **Fyze, A.A.A** - A Descriptive list of the Arabic, Persian and Urdu manuscripts in Bombay branch of Royal Asiatic Society "Royal Asiatic Society" Bombay, 1927, 43 p
(در این فهرست ۱۹ نسخه خطی توصیف شده است)
- 185 **Ivanow, W.** - Concise descriptive catalogue of the Persian manuscripts in the Curzon collection of the Asiatic Society of Bengal, Calcutta, 1926, XXVIII+582 p
(در این فهرست ۷۵۶ نسخه خطی فارسی معرفی و توصیف شده است)
- 186 **Ivanow, W.** - Concise descriptive catalogue of the Persian manuscripts in the collection of

- Vol XI 1927, XI+147 p
(نسخه‌های شماره ۹۶۱-۱۱۱۰ نامقدمه J A Chapman)
- Vol XIV 1928, V+182 p
(نسخه‌های شماره ۱۱۱۱-۱۳۳۴ نامقدمه J A Chapman)
- Vol XVI 1929, VII+142 p
(نسخه‌های شماره ۱۳۴۵-۱۴۵۹)
- Vol XVI 1930, IV+183 p
(نسخه‌های شماره ۱۴۶-۱۷۴۳)
- Sup I 1932, 267p (۲ نسخه‌های شماره ۱۷۴-۶)
- Sup II 1933, IV+238 p
(نسخه‌های شماره ۷-۲۰، ۲۳۵)

Index to the catalogue raisonne of the
Persian Manuscripts , 1939, 171 p

- 176 **Alphabetical index of manuscripts in the Government Oriental Manuscripts Library of Madras (Persian manuscripts), Madras, 1893, 22 p**
- 177 **Ashraf Ali (Mirza) -A Catalogue of the Persian books and manuscripts in the Library of the Asiatic Society of Bengal, III fasciculs, Calcutta, 1890-1895, 200 p**
- 178 **Authors catalogue of printed and lithographed books and some manuscripts of the Mulla Feioze Library, Bombay, 1928, IV+184 p**
- 179 **Author catalogue of the Heydarabad collection of manuscripts and printed books, Calcutta, 1913, IV+62 p**
(در این فهرست ۷۰ نسخه خطی توصیف شده است)

- 173 **Jong, P De** - Catalogus codicum orientalium
bibliothecae Academiae Regiae Scientiarum,
Leyden, 1862

- 174 **Jong, P. De و M. J. De Goeje** - Catalogus
orientalium Bibliothecae Accademiae Lugduno
Batavae Vols III et IV, 1865-1866 394,
350 p
(دوس دو جلد فهرست شماره های ۶ - ۹ - ۹۳۳ و
۳۹ و ۱۱۷۲ - ۱۱۹۶ و ۱۲۴۵ - ۱۲۴۸ و
۱۲۹۱ - ۱۲۹۲ و ۱۳۸۶ - ۱۴۳ و ۱۴۲۵ -
۱۴۲۷ از جلد سوم و ۱۹۱۴ - ۱۹۱۸ و ۱۹۵۴ -
۱۹۶۹ و ۲۱۰۱ - ۲۱۱۷ و ۲۱۸۳ - ۲۱۸۶ و
۲۲۲ - ۲۲۲۲ از جلد چهارم، نسخ خطی فارسی
اسب)

فهرستهای چاپی نسخه‌های خطی

کتابخانه‌های

هلند

- 171 **Dozy, R P A.** -Catalogus codicum orientalium Bibliotheca Academiae Lugduno Batavae, Vols 1 et II Lugduni Batavorum, 1851, XXXIV+366, 322 p

(درین دو جلد فهرست، شماره‌های ۹۸-۲-۱۷۸ و ۲۰۱-

و ۲۸۶-۹-۳ و ۴۶۹-۴۹۸ از جلد اول و ۶۲۷-۶۹۹-

از جلد دوم نسخ فارسی است)

[برای مجلدات ۳ و ۴ فهرستهای این کتابخانه، شماره 174

و برای مجلدات ۵ و ۶، شماره 172 مراجعه شود]

- 172 **Goeje, M. J. De, M. Th. Houtsma** -Catalogus orientalium Bibliotheca Academiae Lugduno Batavae Vols V et VI, 1873-1877, VII+328, 234 p

(درین دو جلد فهرست شماره‌های ۲۲۹۲-۲۳۴۰ و

۲۳۹۳-۲۳۹۴ از جلد دوم نسخ فارسی، و جلد هشتم

فهرستهای مختلف دوره مجلدات فهرست است)

= ۱۴ =

فهرستهای چاپی نسخه های خطی

کتابخانه های

لهستان

- 168 **Brockelmann, C.** – Verzeichnis der arabischen, persischen, türkischen und hebraischen Handschriften der Stadtbibliothek zu Breslau Breslau, 1903, IV+53 p
(دوین فهرست ۲۴ نسخه تارسی از ص ۱۲ تا ۲۴ معرفی و توصیف شده است)
- 169 **Richter, G.** – Verzeichnis der orientalischen Handschriften der Staats und Universitätsbibliothek zu Breslau, Leipzig, 1933

- 161 Collection de manuscrits arabes, persans et turcs appartenant à Mme la Comtesse Alix des Granges, 1859, 12 p
- 162 Collection de M le Dr Gachet Manuscrits arméniens, arabes et persans, Bordeaux, 1922
- 163 **Fagnan, E.** – Catalogue des manuscrits arabes, turcs et persans de la bibliothèque-Musée d'Alger, Catalogue général, tome XVIII, Paris, 1893
- 164 **Landauer, Samuel** – Katalog der hebraischen, arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Kaiserlichen Universität-und Landesbibliothek Strassburg, 1881, IV+75 p
- 165 **Rousseau, J.L.** – Catalogue d'une collection de cinq cents manuscrits orientaux, Paris, 1817
- 166 **Schefer, Charles** – Catalogue de la collection de manuscrits Orientaux (arabes, persans et turcs), publié par E Blochet, Paris, 1900, 234 p + XII planches
- 167 **Wickerscheimer, Ernest** – Catalogue général du Mss des bibliothèques publiques de France, Tom XXXII (Bibliothèque Universitaire et Régionale de Strasbourg), Paris, 1923
 (درس فهرست ۳۲ نسخه خطی فارسی از شماره ۴۶۸۸ تا ۴۷۲۰ معرفی و توصیف شده است)

= ۱۳ =

فهرستهای نسخه های خطی
کتابخانه های
فرانسه

- 156 **Blochet, Edgard** – Catalogue des manuscrits persans de la Bibliothèque Nationale, VI volumes, Paris, 1905-1934 411, 333, 490, 484 p
(دربن فهرست ۳ نسخه خطی فارسی معرفی و توصیف شده است و از مشهورترین فهرستهای نسخ خطی فارسی است)
- 157 **Blochet, Edgard** – Catalogue des manuscrits arabes, persans et turcs offert à la Bibliothèque Nationale par J A Decourdemanche, [Paris], 1909, III+90 p
(دربن ۴۰۰ نسخه خطی معرفی شده است)
- 158 **Blochet, Edgard** – Inventaire de la collection de manuscrits musulmans de J A Decourdemanche, Paris, 1916, 112 p
(نسخ فارسی شماوهای 384 sup تا 1945 sup)
- 159 **Blochet, Edgard** – Notice sur les manuscrits persans et arabes de la collection Maeteau Paris, 1923, 308 p
- 160 Catalogue des manuscrits de la Bibliothèque de Versailles, Paris, 1888, pp 92-93
(دربن فهرست ۲۵ نسخه خطی فارسی از شماره ۹۱۲ تا ۹۳۸ معرفی و توصیف شده است)

المحمود بن [۴ نسخه]، مدرسه حجاب [۳۷ نسخه]، مدرسه حسینه
 [۱۰ نسخه]، مدرسه عبدالرحمن چلبی الصانع [۵ نسخه]، مدرسه
 محمد بن در جامع الروانی [۸ نسخه]، مدرسه محمدراشی [۱
 نسخه]، مدرسه ملاؤکر [۸ نسخه]، مدرسه النبی شیت [۶ نسخه]،
 مدرسه بهمانیه [۱ نسخه]، مدرسه نجفی ناشا [۱ نسخه]، مدرسه
 النبی یوسف [۱ نسخه]، کتابخانه‌های شخصی حسب السعدی [۱ نسخه] و
 دکتر داود الجلی [۱ نسخه] و عبدالعزیز افندی [۲ نسخه] از
 روی کتاب «مخطوطات الموصل» استخراج شده است.

فهرستهای چاپی نسخه‌های خطی

کتابخانه‌های

عراق

۱۵۳ چلبی، دکتر داود - محفوظات الموصل، بغداد، ۱۹۲۷ م،

ص ۳۸۹

(مهرست نسخ خطی فارسی مذکور در مهرست و آفای دکتر
حسینعلی محفوظ استخراج کرده است که در دبل نام‌اشان مذکور
میشود)

۱۵۴ محفوظ، دکتر حسینعلی - کتب خطی فارسی در کتابخانه

مورثه عراق در بغداد، مجله دانش، سال سوم، طهران،

۱۳۳۳ ش، ص ۶۲۸-۶۳۶

(درین فهرست ۹۴ نسخه خطی معرفی شده است)

۱۵۵ محفوظ، دکتر حسینعلی - کتب خطی فارسی در موصل،

مجله دانش، سال دوم، طهران، ۱۳۳۱ ش، ص ۶۰۹-۶۱۳

(درین مقاله اسماء نسخ فارسی کتابخانه‌های مدرسه احمدیه

[۱۱ نسخه]، مدرسه اسلام [۳ نسخه]، مدرسه جامع‌الاساس [۱۹

نسخه]، مدرسه جامع نکراندی [۲ نسخه]، مدرسه جامع

العامون [۳ نسخه]، مدرسه جامع حرام [۹ نسخه]، مدرسه جامع

فهرستهای چاپی نسخه های خطی

کتابخانه های

سوئد

- 149 **Riedel, W.**—Katalog over Kungl Bibliotekts Orientaliska handskrifter, Stockholm, 1923
- 150 **Sparvenfeldius, Ioan** —Catalogue centuriae librorum rarissimorum manuscript and partim impressorum arabicorum, persicorum, turcicorum qua bibliothecam publicam Academiae Upsalensis auxit , Upsaliae, 1706, VI+ 74 p
(دوس فهرست جمعا ۱۲ نسخه توصیف شده است)
- 151 **Tornberg, C.J.**—Codices arabici, persici et turcici Bibliothecae Regiae Universitatis Upsalensis Lund 1849, II + XXIV + 355 p , Supplementa, Lund, 1853
- 152 **Zetterstéen, K.V.**—Die arabischen, persischen und türkischen der Universitätsbibliothek zu Uppsala Uppsala, 1930 XVIII+498 p
(دوس فهرست نسخه های فارسی از شماره ۲۵۹ تا ۴۷۸ توصیف شده است)

= ۱۰ =

فهرستهای چاپی نسخه‌های خطی
کتابخانه‌های

دانمارک

- 147 **Christensen, A. و J. Ostrup** - Description de quelques manuscrits Orientaux appartenant à la Bibliothèque de l'Université de Copenhague "Oversigt over det Kongelige Danske Videnskabskabernes Selskabs Forhandlinger" 1915, No 3-4, pp 255-284

(در این فهرست مجموعاً ۵۲ نسخه خط عربی معرفی شده

است که ۱۳ نسخه قرآن میان فارسی است)

- 148 **Mehren, A.F.** - Codices orientales Bibliothecae Regiae Hafniensis Pars tertia codices persicos, tureicos, hindustanicos and a continens Copenhagen, 1857, 92 p

- ۱۳۹ دفتر کتبخانه سلیمیه - استانبول، ۱۳۱۱ق، ۱+۷۴ص
(درس فهرست ۶۶۵ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۴۰ دفتر کتبخانه مدرسه مروی - استانبول، ۱۳۱۱ق، ۳۴ص
(درس فهرست ۳۵۸ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۴۱ دفتر کتبخانه سلیمیه - استانبول، ۱۳۱۰ق، ۱۱۱ص
(درس فهرست ۱۱۲+۱۳ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۴۲ کتبخانه عمومی [بایزید] دفتری - استانبول، ۳۸۹+۱ص
(درس فهرست ۵۴+۸ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۴۳ یگی جامع کتبخانه سیده محفوظ کتب موجوده نك
دفتر پدر - استانبول، ۱۰۳ص
(درس فهرست ۱۲۰۶+۳۲۶+۱۰ نسخه خطی معرفی شده است)
و شامل مجموعه اهدایی توحان خدیجه سلطان میرهست)
- ۱۴۴ دفتر کتبخانه ولی الدین - استانبول، ۱۳۰۴ق، ۲۸۶ص
(درس فهرست ۳۰۳۳+۸+۱۸۲+۳۲ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۴۵ دفتر کتبخانه یحیی افندی - استانبول، ۱۳۱۰ق، ۴۷ص
(درس فهرست ۴۹۲ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۴۶ اسعد افندی مدرسه سی و یگی مدرسه و محمد آغا جامعی
کتبخانه دفتری - استانبول، ۱۳۱۰ق، ۳۰+۱ص
(درس فهرست ۱۸۷+۲۰۲+۲۵۹ نسخه خطی معرفی شده است)

- ۱۳۲ دفتر قره مصطفی پاشا و مصلی مدرسه‌سی وحکیم اوغلی
جامع و قیوجی مراد کتبخانه‌سی - استانبول
۱۳۱۰ ق، ۶۲ ص
(دوین فهرست ۴۸۴ + ۱۷۶ + ۲۲ + ۲۱ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۳۳ محمد پاشا کتبخانه‌سی، رستم پاشا کتبخانه دفتر - استانبول
۱۳۱۱ ق، ۷۲ + ۲ ص
(دوین فهرست ۳۹۸ + ۱۲۲ + ۱۸۶ + ۳۸۵ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۳۴ دفتر کتبخانه مهر شاه سلطان - استانبول، ۱۳۱۰ ق، ۷۶ ص
(دوین فهرست ۴۶۲ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۳۵ نور عثمانیه کتبخانه سده ۱۵ مخطوط کتب موجوده نیک دفتر بدر -
استانبول، ۱۳۰۳ ق
(دوین فهرست ۵۰۷۵ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۳۶ قلیچ علی پاشا کتبخانه‌سی دفتر - استانبول، ۱۳۱۱ ق
۹۳ ص
(دوین فهرست ۱۶۷ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۳۷ دفتر کتبخانه قره چلی زاده حسام الدین - استانبول، ۱۰ +
۳۲ ص
(دوین فهرست ۳۶۴ + ۳۹ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۳۸ دفتر کتبخانه راعب پاشا - استانبول، ۱۳۱۰ ق، ۱۷۶ ص
(دوین فهرست ۱۵۲۸ + ۱۱۴ نسخه خطی معرفی شده است)

- ۱۲۵ دفتر کتبخانه حالت افندی - استانبول، ۱۳۱۲ق، ۹۶ص
(دوین فهرست ۸۳۳+۲۵۲ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۲۶ دفتر کتبخانه امیر کما بکش، دفتر کتب جامع والده عتیق،
دفتر کتب درسخانه جامع فیو آغاسی - استانبول،
۶۶+۱۱+۱ص
(دوین فهرست ۶۹۸+۱۵۷+۳۱ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۲۷ دفتر حکیم اوعلی علی پاشا کتبخانه سی - استانبول، ۱۳۱۱ق،
۷۲+۱ص
(دوین فهرست ۹۴۶ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۲۸ دفتر کتبخانه الحاج سلیم آغا - استانبول، ۱۳۱۰ق
(دوین فهرست ۱۳۲۰ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۲۹ کوپر یلی راده محمد پاشا کتبخانه سی، کوپر یلی راده
احمد پاشا کتبخانه سی، محمد عاصم نک کتبخانه ری -
استانبول، ۲۴۸+۱ص
(دوین فهرست ۱۶۳۲+۳۹۲+۷۳۲ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۳۰ دفتر کتبخانه لاله لی - استانبول، ۱۳۱۱ق و ۳۸۲ص
(دوین فهرست ۳۸۶ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۳۱ دفتر فاتح کتبخانه سی و دفتر کتب موقوفه ناشی حافظ کتب
اراهیم افندی - استانبول، ۳۸۱ و ۵۹ص
(دوین فهرست ۵۴۵۱+۸۷۹ نسخه خطی معرفی شده است)

- ۱۳۱۱ق، ۱۷۹ ص
(دوین فهرست ۱۸۳۶ + ۲۶۲ + ۱۰۲ نسخه خطی معرفی شده است و شامل اسامی کتب مجموعه های حافظه محمد مراد، محمد عارف و طاهر امدی سرهست)
- ۱۱۹ دفتر کتبخانه دو کملی بابا - استانبول، ۱۳۱۰ ق، ۴۷ ص
(دوین فهرست ۶۱۹ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۲۰ دفتر کتبخانه داماد ابراهیم پاشا - استانبول، ۱۳۱۲ ق، ۸۷ ص
(دوین فهرست ۱۱۷۵ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۲۱ دفتر کتبخانه اسمی خان سلطان - استانبول، ۱۳۱۱ ق، ۴۰ ص
(دوین فهرست ۴۴۱ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۲۲ دفتر کتبخانه جامع ایوب - استانبول، ۱۳۱۱ ق، ۲۳ ص
(دوین فهرست ۱۸۷ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۲۳ دفتر کتبخانه فیض الله افندی و شیخ مراد واسمعیل آغا - استانبول، ۱۳۱۰ ق، ۷۹ ص
(دوین فهرست ۳۷۳ + ۱۸۸ + ۵۹۵ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۲۴ حمید الله کتبخانه سده محفوظ کتب موجودك دفتر بدر - استانبول، ۱۵۲ ص
(دوین فهرست ۱۴۷۵ + ۳۷ + ۷۵۰ نسخه خطی معرفی شده است و متضمن فهرست مجموعه لالا اسمعیل لیرهست).

- ۱۱۱ دفتر کتبخانه عاشر افندی - استانبول، ۱۳۰۶ و، ۲۰۱ ص
(درب فهرست جمعاً ۱۲۳۹ + ۴۷۱ + ۲۰ + ۵۸۵ + ۵۶ نسخه
خطی معرفی شده است و شامل کتب مجموعه‌های مصطفی‌ایندی،
مصطفی‌عاشرایندی، محمدحسین‌پیراست)
- ۱۱۲ دفتر کتبخانه عاطف افندی - استانبول، ۱۳۱۰ و، ۱۹۴ +
۱ ص
(درب فهرست ۲۸۵۷ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۱۳ دفتر کتبخانه حاج‌نشرآغا - استانبول، ۱۰ + ۱ ص
(درب فهرست ۲ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۱۴ دفتر کتبخانه نشر آغا - استانبول، ۱۳۰۳ و، ۶۱ ص
(درب فهرست ۶۷۹ + ۲ + ۲ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۱۵ دفتر کتبخانه چلبی‌عبدالله افندی - استانبول، ۱۳۱۱ ق،
۱ + ۴۱ + ۴ ص
(درب فهرست ۴۰۹ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۱۶ دفتر کتبخانه چور لیلی‌علی‌پاشا - استانبول، ۱۳۰۳ ق،
۳۵ ص
(درب فهرست ۴۴۵ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۱۷ دفتر کتبخانه خسروپاشا - استانبول، ۷۸ ص،
(درب فهرست ۱۰ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۱۸ دفتر کتبخانه دامادزاده قاضی‌عسکر محمد مراد - استانبول،

۳ - فهرستهای قدیم (۱)

- ۱۰۶ دفتر کتبخانه اسعد افندی - استانبول، ۳۴۲ + ۱ ص
(در بن فهرست ۳۹۴۳ نسخه خطی (۲) معرفی شده است)
- ۱۰۷ اسعد افندی مدرسه سی وینگی مدرسه و محمد آغا جامع
کتبخانه نوری دفتر - [استانبول]، ۱۳۱۰ ق، ۳۰ + ۱ ص
(در بن فهرست ۱۸۷ + ۲ + ۲۵۹ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۰۸ دفتر کتبخانه عمودیه حسبی - [استانبول]، ۱۳۱۰ ق، ۶۰ ص
(در بن فهرست ۴۵۸ + ۸۶ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۰۹ آق سرای ده والدیه جامع شریفی کتبخانه سی دفتر -
[استانبول]، ۱۳۱۱ ق، ۶۹ + ۲ ص
(در بن فهرست ۱۵۵ نسخه خطی معرفی شده است)
- ۱۱۰ دفتر کتبخانه آصفیه - استانبول، ۱۳۰۲ ق، ۱ + ۳۹۸ ص
(در بن فهرست ۵۳۰۷ نسخه خطی معرفی شده است)

۱ - مقصود فهرستهایی است که بصورت جدول در عهد سلطین عثمانی برای کتابخانه های مختلف تدوین شده است و اکنون بعضی از آن کتابخانه ها بصورت مستقل وجود ندارد و کتابهای آنها به کتابخانه های دیگر انتقال یافته است این قسمت از روی یادداشت های علامه بردگوار آقای مختاری و یی فراهم شد
در باره وضع کنونی کتابخانه های ترکیه اخیراً کتابی از طرف کتبخانه ملی آن مملکت باسم ویر نشر شده است

Türkiye Kutuphaneleri Rehberi, Millî Kutubphane
Bibliografya Enstitüsü yayınları, Ankara, 1957

۲ - مطبوعه نسخه خطی در این قسمت نسخ خطی عربی، فارسی و ترکی است

- 101 **Edhem, Fehmi, Ivan Stehoukine** — Les manuscrits orientaux illustrés de la bibliothèque de l'Université de Stamboul, "Mémoire de l'Institut Français d'Archeologie de Stamboul," Paris, 1933, 68p + XVIpls
(در این کتاب ۳۸ نسخهٔ نفیس معرفی شده است که ۲۰ نسخه از آن‌ها فارسی است)
- 102 **Horn, Paul** — Persische Handschriften in Constantinople, Z D M G, 1900, pp 275 - 332, 475-509
- 103 **Ritter, Helmut** — Philologica (دو نادره مقاله) "Der Islam" 1928-1939
- 104 **Tauer, Felix** — Les manuscrits Persans historiques des bibliothèques de Stamboul "Archiv Orientalni" Prague, 1931-1931 Vols III-IV, pp 87-118, 303-226 و 92-107, 193-207
(در این فهرست ۵۵۵ نسخهٔ خطی مربوط به ۳۴۹ کتاب مختلف توصیف و معرفی شده است)

۴ - بخط عربی

- ۱۰۵ **مپیوی، محبتی** - از حرائر ترکمه، «مجلهٔ دانشکده ادبیات»، جلد چهارم، طهران، ۱۳۳۵ ش، شماره ۲ ص ۴۲-۷۵ و شماره ۳ ص ۵۱-۸۹
(در این دو مقاله شش نسخهٔ خطی، حاوی چندین رساله و کتاب، توصیف و معرفی شده است)

شهرستهای چاپی نسخه های خطی

کتابخانه های

ترکیه (عثمانی)

۱ - بحث لاتین

- 97 **Atesh, Ahmed** - Burdur, Antalya ve havalısı
Kutüphanelerinde bulunan Türkçe, Arapça ve
Farsça bazı Muhim Eserler "Türk Dili ve Ede-
biyatı Dergisi" Cilt II (1947), sayı 3-4, sah
171-191
- 98 **Atesh, Ahmed** - Hicri VI-VIII Asırlarda Anadolu'
da Farsça Eserler "Türkiyat Mecmuası" Cilt
VII-VIII, Cuz II (1945), sah 94-135
- 99 **Atesh, Ahmed** - Kastamonu Genel Kütüplüğünde
bulunan bazı Muhim Arapça ve Farsça Yaz-
malar "Oriens" Vol V No I (1952), pp 28-
46
- 100 **Atesh, Ahmed** - Konya Kutüphanelerinde bulu-
nan bazı Muhim Yazmalar "Belleten" Cilt XVI
(1952), sayı 61, pp 49-130

(دوین رشنه معاله ۲۶ نسخة خطی از کتب عربی و فارسی، کتابخانه مجلس شورای ملی از مجموعه اهدائی سید محمد صادق طباطبائی توصیف و معرفی شده است)

۹۵ **مروئی، علیمقی** - فهرست کتابخانه اهدائی سید محمد مشکو و

به کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، جلد‌های ۱ و ۲،

انتشارات دانشگاه تهران (شماره‌های ۱۲۳ و ۱۶۸)،

تهران، ۱۳۳۰-۱۳۳۲، مج ۱+۲ و ۳+۴+۵+۶+۷+۸+۹ ص

(دوین دو جلد فهرست با چهار جلد تألیف دانش‌نیزه حماد ۱۲۳

نسخه خطی عربی و فارسی و آلات علمی معرفی و توصیف شده است)

۹۶ **نجف‌قائمی، محمد** - فهرست کتابخانه دولتی در دست فهرست

با مقدمه سید حسن تقی‌زاده، کتب خطی، در دست، ۱۳۲۹

س، هشت + ۳۱۹ ص

(دوین فهرست حماد ۲۶۸ نسخه خطی فارسی و عربی توصیف

و معرفی شده است) (۱)

۱- دو نسخه است از رساله «کتابخانه‌های ایران» تألیف عبدالعزیز حواهر کلام (تهران، ۱۳۱۳، ۷ ص) زیر نام سرم مؤلف دوین رساله حسن گه‌گو از تاریخچه کتابخانه‌های قدیم ایران که اکنون آری از آنها مشهود دست دوباره کتابخانه‌های موجود در دست می‌کند و وعده‌ای از نسخ خطی مهم هر کتابخانه را بدون بدست دادن اطلاعات کتابی برمی‌شمارد کتابخانه‌های مربوط به عرب و فارسی از کتابخانه آسمانی قدس رمبوی (ص ۴۳-۴۹)، کتابخانه سلطنتی (ص ۶۴-۶۸)، کتابخانه مدرسه سپهسالار (ص ۶۸-۷۰)، کتابخانه مدرسه مروی (ص ۷۰-۷۲)، کتابخانه مدرسه صدر (ص ۷۲)، کتابخانه ملی ملک (ص ۷۹-۸۵)، کتابخانه مجلس شورای ملی (ص ۸۵-۸۷)، کتابخانه ملی [معارف قدیم] (ص ۸۸-۸۹) دوین رساله راجع به بعضی از کتابخانه‌های مدرسه شخصی در سخن بیان آمده، ولی چون آن کتابخانه‌ها اکنون منقرض شده است او به نام آنها فائده‌ی بدست نمی‌آید

۹۱ جواهر کلام، عبدالعزیز - فهرست کتابخانه عمومی معارف

۲ جلد، طهران، ۱۳۱۳ - ۱۳۱۴ س، د+ ۲۴۱ + ۸

۲۲۸ ص

(درس دو جلد فهرست جمعا ۳۴۸ نسخه خطی عربی و فارسی توصیف شده است کتابخانه عمومی معارف - ام سابق کتابخانه ملی است)

۹۲ دانش پژوه، محمد تقی - فهرست کتابخانه اهدائی سید محمد

مشکوه به کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، احراء ۱

و ۳ و ۴ از مجلد سوم (معارف دیگر جلد های ۳ و ۴ و ۵

و ۶ از دوره فهرست کتابخانه) طهران، انتشارات دانشگاه

طهران (شماره های ۱۶۹ و ۱۸۱ و ۲۹۹ و ۳۰۳)، ۱۳۳۲ -

۱۳۳۵ س، نیست و ده + ۶۹۰ + ۶۹۱ + ۱۰۵۲ + ۷۹

+ + + ی و د + ۱۰۵۳ تا ۲۱۰۹ و ۲۱۱۱ تا ۲۶۰۹ + ۴۱۱ ص

(دوشش جلد فهرست دانشگاه جمعا ۱۲۳۵ نسخه خطی فارسی و

عربی و آلات علمی، توصیف و معرفی شده است)

۹۳ ره آورد، حسن - فهرست کتب خطی کتابخانه دانشکده

پزشکی، انتشارات دانشکده پزشکی، طهران، ۱۳۳۳

ش، ب + ۴۷۰ + ۴۷۱ + ۴۷۲ + ۴۷۳ + ۴۷۴ + ۴۷۵ + ۴۷۶ + ۴۷۷ + ۴۷۸ + ۴۷۹ + ۴۸۰ + ۴۸۱ + ۴۸۲ + ۴۸۳ + ۴۸۴ + ۴۸۵ + ۴۸۶ + ۴۸۷ + ۴۸۸ + ۴۸۹ + ۴۹۰ + ۴۹۱ + ۴۹۲ + ۴۹۳ + ۴۹۴ + ۴۹۵ + ۴۹۶ + ۴۹۷ + ۴۹۸ + ۴۹۹ + ۵۰۰ + ۵۰۱ + ۵۰۲ + ۵۰۳ + ۵۰۴ + ۵۰۵ + ۵۰۶ + ۵۰۷ + ۵۰۸ + ۵۰۹ + ۵۱۰ + ۵۱۱ + ۵۱۲ + ۵۱۳ + ۵۱۴ + ۵۱۵ + ۵۱۶ + ۵۱۷ + ۵۱۸ + ۵۱۹ + ۵۲۰ + ۵۲۱ + ۵۲۲ + ۵۲۳ + ۵۲۴ + ۵۲۵ + ۵۲۶ + ۵۲۷ + ۵۲۸ + ۵۲۹ + ۵۳۰ + ۵۳۱ + ۵۳۲ + ۵۳۳ + ۵۳۴ + ۵۳۵ + ۵۳۶ + ۵۳۷ + ۵۳۸ + ۵۳۹ + ۵۴۰ + ۵۴۱ + ۵۴۲ + ۵۴۳ + ۵۴۴ + ۵۴۵ + ۵۴۶ + ۵۴۷ + ۵۴۸ + ۵۴۹ + ۵۵۰ + ۵۵۱ + ۵۵۲ + ۵۵۳ + ۵۵۴ + ۵۵۵ + ۵۵۶ + ۵۵۷ + ۵۵۸ + ۵۵۹ + ۵۶۰ + ۵۶۱ + ۵۶۲ + ۵۶۳ + ۵۶۴ + ۵۶۵ + ۵۶۶ + ۵۶۷ + ۵۶۸ + ۵۶۹ + ۵۷۰ + ۵۷۱ + ۵۷۲ + ۵۷۳ + ۵۷۴ + ۵۷۵ + ۵۷۶ + ۵۷۷ + ۵۷۸ + ۵۷۹ + ۵۸۰ + ۵۸۱ + ۵۸۲ + ۵۸۳ + ۵۸۴ + ۵۸۵ + ۵۸۶ + ۵۸۷ + ۵۸۸ + ۵۸۹ + ۵۹۰ + ۵۹۱ + ۵۹۲ + ۵۹۳ + ۵۹۴ + ۵۹۵ + ۵۹۶ + ۵۹۷ + ۵۹۸ + ۵۹۹ + ۶۰۰ + ۶۰۱ + ۶۰۲ + ۶۰۳ + ۶۰۴ + ۶۰۵ + ۶۰۶ + ۶۰۷ + ۶۰۸ + ۶۰۹ + ۶۱۰ + ۶۱۱ + ۶۱۲ + ۶۱۳ + ۶۱۴ + ۶۱۵ + ۶۱۶ + ۶۱۷ + ۶۱۸ + ۶۱۹ + ۶۲۰ + ۶۲۱ + ۶۲۲ + ۶۲۳ + ۶۲۴ + ۶۲۵ + ۶۲۶ + ۶۲۷ + ۶۲۸ + ۶۲۹ + ۶۳۰ + ۶۳۱ + ۶۳۲ + ۶۳۳ + ۶۳۴ + ۶۳۵ + ۶۳۶ + ۶۳۷ + ۶۳۸ + ۶۳۹ + ۶۴۰ + ۶۴۱ + ۶۴۲ + ۶۴۳ + ۶۴۴ + ۶۴۵ + ۶۴۶ + ۶۴۷ + ۶۴۸ + ۶۴۹ + ۶۵۰ + ۶۵۱ + ۶۵۲ + ۶۵۳ + ۶۵۴ + ۶۵۵ + ۶۵۶ + ۶۵۷ + ۶۵۸ + ۶۵۹ + ۶۶۰ + ۶۶۱ + ۶۶۲ + ۶۶۳ + ۶۶۴ + ۶۶۵ + ۶۶۶ + ۶۶۷ + ۶۶۸ + ۶۶۹ + ۶۷۰ + ۶۷۱ + ۶۷۲ + ۶۷۳ + ۶۷۴ + ۶۷۵ + ۶۷۶ + ۶۷۷ + ۶۷۸ + ۶۷۹ + ۶۸۰ + ۶۸۱ + ۶۸۲ + ۶۸۳ + ۶۸۴ + ۶۸۵ + ۶۸۶ + ۶۸۷ + ۶۸۸ + ۶۸۹ + ۶۹۰ + ۶۹۱ + ۶۹۲ + ۶۹۳ + ۶۹۴ + ۶۹۵ + ۶۹۶ + ۶۹۷ + ۶۹۸ + ۶۹۹ + ۷۰۰ + ۷۰۱ + ۷۰۲ + ۷۰۳ + ۷۰۴ + ۷۰۵ + ۷۰۶ + ۷۰۷ + ۷۰۸ + ۷۰۹ + ۷۱۰ + ۷۱۱ + ۷۱۲ + ۷۱۳ + ۷۱۴ + ۷۱۵ + ۷۱۶ + ۷۱۷ + ۷۱۸ + ۷۱۹ + ۷۲۰ + ۷۲۱ + ۷۲۲ + ۷۲۳ + ۷۲۴ + ۷۲۵ + ۷۲۶ + ۷۲۷ + ۷۲۸ + ۷۲۹ + ۷۳۰ + ۷۳۱ + ۷۳۲ + ۷۳۳ + ۷۳۴ + ۷۳۵ + ۷۳۶ + ۷۳۷ + ۷۳۸ + ۷۳۹ + ۷۴۰ + ۷۴۱ + ۷۴۲ + ۷۴۳ + ۷۴۴ + ۷۴۵ + ۷۴۶ + ۷۴۷ + ۷۴۸ + ۷۴۹ + ۷۵۰ + ۷۵۱ + ۷۵۲ + ۷۵۳ + ۷۵۴ + ۷۵۵ + ۷۵۶ + ۷۵۷ + ۷۵۸ + ۷۵۹ + ۷۶۰ + ۷۶۱ + ۷۶۲ + ۷۶۳ + ۷۶۴ + ۷۶۵ + ۷۶۶ + ۷۶۷ + ۷۶۸ + ۷۶۹ + ۷۷۰ + ۷۷۱ + ۷۷۲ + ۷۷۳ + ۷۷۴ + ۷۷۵ + ۷۷۶ + ۷۷۷ + ۷۷۸ + ۷۷۹ + ۷۸۰ + ۷۸۱ + ۷۸۲ + ۷۸۳ + ۷۸۴ + ۷۸۵ + ۷۸۶ + ۷۸۷ + ۷۸۸ + ۷۸۹ + ۷۹۰ + ۷۹۱ + ۷۹۲ + ۷۹۳ + ۷۹۴ + ۷۹۵ + ۷۹۶ + ۷۹۷ + ۷۹۸ + ۷۹۹ + ۸۰۰ + ۸۰۱ + ۸۰۲ + ۸۰۳ + ۸۰۴ + ۸۰۵ + ۸۰۶ + ۸۰۷ + ۸۰۸ + ۸۰۹ + ۸۱۰ + ۸۱۱ + ۸۱۲ + ۸۱۳ + ۸۱۴ + ۸۱۵ + ۸۱۶ + ۸۱۷ + ۸۱۸ + ۸۱۹ + ۸۲۰ + ۸۲۱ + ۸۲۲ + ۸۲۳ + ۸۲۴ + ۸۲۵ + ۸۲۶ + ۸۲۷ + ۸۲۸ + ۸۲۹ + ۸۳۰ + ۸۳۱ + ۸۳۲ + ۸۳۳ + ۸۳۴ + ۸۳۵ + ۸۳۶ + ۸۳۷ + ۸۳۸ + ۸۳۹ + ۸۴۰ + ۸۴۱ + ۸۴۲ + ۸۴۳ + ۸۴۴ + ۸۴۵ + ۸۴۶ + ۸۴۷ + ۸۴۸ + ۸۴۹ + ۸۵۰ + ۸۵۱ + ۸۵۲ + ۸۵۳ + ۸۵۴ + ۸۵۵ + ۸۵۶ + ۸۵۷ + ۸۵۸ + ۸۵۹ + ۸۶۰ + ۸۶۱ + ۸۶۲ + ۸۶۳ + ۸۶۴ + ۸۶۵ + ۸۶۶ + ۸۶۷ + ۸۶۸ + ۸۶۹ + ۸۷۰ + ۸۷۱ + ۸۷۲ + ۸۷۳ + ۸۷۴ + ۸۷۵ + ۸۷۶ + ۸۷۷ + ۸۷۸ + ۸۷۹ + ۸۸۰ + ۸۸۱ + ۸۸۲ + ۸۸۳ + ۸۸۴ + ۸۸۵ + ۸۸۶ + ۸۸۷ + ۸۸۸ + ۸۸۹ + ۸۹۰ + ۸۹۱ + ۸۹۲ + ۸۹۳ + ۸۹۴ + ۸۹۵ + ۸۹۶ + ۸۹۷ + ۸۹۸ + ۸۹۹ + ۹۰۰ + ۹۰۱ + ۹۰۲ + ۹۰۳ + ۹۰۴ + ۹۰۵ + ۹۰۶ + ۹۰۷ + ۹۰۸ + ۹۰۹ + ۹۱۰ + ۹۱۱ + ۹۱۲ + ۹۱۳ + ۹۱۴ + ۹۱۵ + ۹۱۶ + ۹۱۷ + ۹۱۸ + ۹۱۹ + ۹۲۰ + ۹۲۱ + ۹۲۲ + ۹۲۳ + ۹۲۴ + ۹۲۵ + ۹۲۶ + ۹۲۷ + ۹۲۸ + ۹۲۹ + ۹۳۰ + ۹۳۱ + ۹۳۲ + ۹۳۳ + ۹۳۴ + ۹۳۵ + ۹۳۶ + ۹۳۷ + ۹۳۸ + ۹۳۹ + ۹۴۰ + ۹۴۱ + ۹۴۲ + ۹۴۳ + ۹۴۴ + ۹۴۵ + ۹۴۶ + ۹۴۷ + ۹۴۸ + ۹۴۹ + ۹۵۰ + ۹۵۱ + ۹۵۲ + ۹۵۳ + ۹۵۴ + ۹۵۵ + ۹۵۶ + ۹۵۷ + ۹۵۸ + ۹۵۹ + ۹۶۰ + ۹۶۱ + ۹۶۲ + ۹۶۳ + ۹۶۴ + ۹۶۵ + ۹۶۶ + ۹۶۷ + ۹۶۸ + ۹۶۹ + ۹۷۰ + ۹۷۱ + ۹۷۲ + ۹۷۳ + ۹۷۴ + ۹۷۵ + ۹۷۶ + ۹۷۷ + ۹۷۸ + ۹۷۹ + ۹۸۰ + ۹۸۱ + ۹۸۲ + ۹۸۳ + ۹۸۴ + ۹۸۵ + ۹۸۶ + ۹۸۷ + ۹۸۸ + ۹۸۹ + ۹۹۰ + ۹۹۱ + ۹۹۲ + ۹۹۳ + ۹۹۴ + ۹۹۵ + ۹۹۶ + ۹۹۷ + ۹۹۸ + ۹۹۹ + ۱۰۰۰ + ۱۰۰۱ + ۱۰۰۲ + ۱۰۰۳ + ۱۰۰۴ + ۱۰۰۵ + ۱۰۰۶ + ۱۰۰۷ + ۱۰۰۸ + ۱۰۰۹ + ۱۰۱۰ + ۱۰۱۱ + ۱۰۱۲ + ۱۰۱۳ + ۱۰۱۴ + ۱۰۱۵ + ۱۰۱۶ + ۱۰۱۷ + ۱۰۱۸ + ۱۰۱۹ + ۱۰۲۰ + ۱۰۲۱ + ۱۰۲۲ + ۱۰۲۳ + ۱۰۲۴ + ۱۰۲۵ + ۱۰۲۶ + ۱۰۲۷ + ۱۰۲۸ + ۱۰۲۹ + ۱۰۳۰ + ۱۰۳۱ + ۱۰۳۲ + ۱۰۳۳ + ۱۰۳۴ + ۱۰۳۵ + ۱۰۳۶ + ۱۰۳۷ + ۱۰۳۸ + ۱۰۳۹ + ۱۰۴۰ + ۱۰۴۱ + ۱۰۴۲ + ۱۰۴۳ + ۱۰۴۴ + ۱۰۴۵ + ۱۰۴۶ + ۱۰۴۷ + ۱۰۴۸ + ۱۰۴۹ + ۱۰۵۰ + ۱۰۵۱ + ۱۰۵۲ + ۱۰۵۳ + ۱۰۵۴ + ۱۰۵۵ + ۱۰۵۶ + ۱۰۵۷ + ۱۰۵۸ + ۱۰۵۹ + ۱۰۶۰ + ۱۰۶۱ + ۱۰۶۲ + ۱۰۶۳ + ۱۰۶۴ + ۱۰۶۵ + ۱۰۶۶ + ۱۰۶۷ + ۱۰۶۸ + ۱۰۶۹ + ۱۰۷۰ + ۱۰۷۱ + ۱۰۷۲ + ۱۰۷۳ + ۱۰۷۴ + ۱۰۷۵ + ۱۰۷۶ + ۱۰۷۷ + ۱۰۷۸ + ۱۰۷۹ + ۱۰۸۰ + ۱۰۸۱ + ۱۰۸۲ + ۱۰۸۳ + ۱۰۸۴ + ۱۰۸۵ + ۱۰۸۶ + ۱۰۸۷ + ۱۰۸۸ + ۱۰۸۹ + ۱۰۹۰ + ۱۰۹۱ + ۱۰۹۲ + ۱۰۹۳ + ۱۰۹۴ + ۱۰۹۵ + ۱۰۹۶ + ۱۰۹۷ + ۱۰۹۸ + ۱۰۹۹ + ۱۱۰۰ + ۱۱۰۱ + ۱۱۰۲ + ۱۱۰۳ + ۱۱۰۴ + ۱۱۰۵ + ۱۱۰۶ + ۱۱۰۷ + ۱۱۰۸ + ۱۱۰۹ + ۱۱۱۰ + ۱۱۱۱ + ۱۱۱۲ + ۱۱۱۳ + ۱۱۱۴ + ۱۱۱۵ + ۱۱۱۶ + ۱۱۱۷ + ۱۱۱۸ + ۱۱۱۹ + ۱۱۲۰ + ۱۱۲۱ + ۱۱۲۲ + ۱۱۲۳ + ۱۱۲۴ + ۱۱۲۵ + ۱۱۲۶ + ۱۱۲۷ + ۱۱۲۸ + ۱۱۲۹ + ۱۱۳۰ + ۱۱۳۱ + ۱۱۳۲ + ۱۱۳۳ + ۱۱۳۴ + ۱۱۳۵ + ۱۱۳۶ + ۱۱۳۷ + ۱۱۳۸ + ۱۱۳۹ + ۱۱۴۰ + ۱۱۴۱ + ۱۱۴۲ + ۱۱۴۳ + ۱۱۴۴ + ۱۱۴۵ + ۱۱۴۶ + ۱۱۴۷ + ۱۱۴۸ + ۱۱۴۹ + ۱۱۵۰ + ۱۱۵۱ + ۱۱۵۲ + ۱۱۵۳ + ۱۱۵۴ + ۱۱۵۵ + ۱۱۵۶ + ۱۱۵۷ + ۱۱۵۸ + ۱۱۵۹ + ۱۱۶۰ + ۱۱۶۱ + ۱۱۶۲ + ۱۱۶۳ + ۱۱۶۴ + ۱۱۶۵ + ۱۱۶۶ + ۱۱۶۷ + ۱۱۶۸ + ۱۱۶۹ + ۱۱۷۰ + ۱۱۷۱ + ۱۱۷۲ + ۱۱۷۳ + ۱۱۷۴ + ۱۱۷۵ + ۱۱۷۶ + ۱۱۷۷ + ۱۱۷۸ + ۱۱۷۹ + ۱۱۸۰ + ۱۱۸۱ + ۱۱۸۲ + ۱۱۸۳ + ۱۱۸۴ + ۱۱۸۵ + ۱۱۸۶ + ۱۱۸۷ + ۱۱۸۸ + ۱۱۸۹ + ۱۱۹۰ + ۱۱۹۱ + ۱۱۹۲ + ۱۱۹۳ + ۱۱۹۴ + ۱۱۹۵ + ۱۱۹۶ + ۱۱۹۷ + ۱۱۹۸ + ۱۱۹۹ + ۱۲۰۰ + ۱۲۰۱ + ۱۲۰۲ + ۱۲۰۳ + ۱۲۰۴ + ۱۲۰۵ + ۱۲۰۶ + ۱۲۰۷ + ۱۲۰۸ + ۱۲۰۹ + ۱۲۱۰ + ۱۲۱۱ + ۱۲۱۲ + ۱۲۱۳ + ۱۲۱۴ + ۱۲۱۵ + ۱۲۱۶ + ۱۲۱۷ + ۱۲۱۸ + ۱۲۱۹ + ۱۲۲۰ + ۱۲۲۱ + ۱۲۲۲ + ۱۲۲۳ + ۱۲۲۴ + ۱۲۲۵ + ۱۲۲۶ + ۱۲۲۷ + ۱۲۲۸ + ۱۲۲۹ + ۱۲۳۰ + ۱۲۳۱ + ۱۲۳۲ + ۱۲۳۳ + ۱۲۳۴ + ۱۲۳۵ + ۱۲۳۶ + ۱۲۳۷ + ۱۲۳۸ + ۱۲۳۹ + ۱۲۴۰ + ۱۲۴۱ + ۱۲۴۲ + ۱۲۴۳ + ۱۲۴۴ + ۱۲۴۵ + ۱۲۴۶ + ۱۲۴۷ + ۱۲۴۸ + ۱۲۴۹ + ۱۲۵۰ + ۱۲۵۱ + ۱۲۵۲ + ۱۲۵۳ + ۱۲۵۴ + ۱۲۵۵ + ۱۲۵۶ + ۱۲۵۷ + ۱۲۵۸ + ۱۲۵۹ + ۱۲۶۰ + ۱۲۶۱ + ۱۲۶۲ + ۱۲۶۳ + ۱۲۶۴ + ۱۲۶۵ + ۱۲۶۶ + ۱۲۶۷ + ۱۲۶۸ + ۱۲۶۹ + ۱۲۷۰ + ۱۲۷۱ + ۱۲۷۲ + ۱۲۷۳ + ۱۲۷۴ + ۱۲۷۵ + ۱۲۷۶ + ۱۲۷۷ + ۱۲۷۸ + ۱۲۷۹ + ۱۲۸۰ + ۱۲۸۱ + ۱۲۸۲ + ۱۲۸۳ + ۱۲۸۴ + ۱۲۸۵ + ۱۲۸۶ + ۱۲۸۷ + ۱۲۸۸ + ۱۲۸۹ + ۱۲۹۰ + ۱۲۹۱ + ۱۲۹۲ + ۱۲۹۳ + ۱۲۹۴ + ۱۲۹۵ + ۱۲۹۶ + ۱۲۹۷ + ۱۲۹۸ + ۱۲۹۹ + ۱۳۰۰ + ۱۳۰۱ + ۱۳۰۲ + ۱۳۰۳ + ۱۳۰۴ + ۱۳۰۵ + ۱۳۰۶ + ۱۳۰۷ + ۱۳۰۸ + ۱۳۰۹ + ۱۳۱۰ + ۱۳۱۱ + ۱۳۱۲ + ۱۳۱۳ + ۱۳۱۴ + ۱۳۱۵ + ۱۳۱۶ + ۱۳۱۷ + ۱۳۱۸ + ۱۳۱۹ + ۱۳۲۰ + ۱۳۲۱ + ۱۳۲۲ + ۱۳۲۳ + ۱۳۲۴ + ۱۳۲۵ + ۱۳۲۶ + ۱۳۲۷ + ۱۳۲۸ + ۱۳۲۹ + ۱۳۳۰ + ۱۳۳۱ + ۱۳۳۲ + ۱۳۳۳ + ۱۳۳۴ + ۱۳۳۵ + ۱۳۳۶ + ۱۳۳۷ + ۱۳۳۸ + ۱۳۳۹ + ۱۳۴۰ + ۱۳۴۱ + ۱۳۴۲ + ۱۳۴۳ + ۱۳۴۴ + ۱۳۴۵ + ۱۳۴۶ + ۱۳۴۷ + ۱۳۴۸ + ۱۳۴۹ + ۱۳۵۰ + ۱۳۵۱ + ۱۳۵۲ + ۱۳۵۳ + ۱۳۵۴ + ۱۳۵۵ + ۱۳۵۶ + ۱۳۵۷ + ۱۳۵۸ + ۱۳۵۹ + ۱۳۶۰ + ۱۳۶۱ + ۱۳۶۲ + ۱۳۶۳ + ۱۳۶۴ + ۱۳۶۵ + ۱۳۶۶ + ۱۳۶۷ + ۱۳۶۸ + ۱۳۶۹ + ۱۳۷۰ + ۱۳۷۱ + ۱۳۷۲ + ۱۳۷۳ + ۱۳۷۴ + ۱۳۷۵ + ۱۳۷۶ + ۱۳۷۷ + ۱۳۷۸ + ۱۳۷۹ + ۱۳۸۰ + ۱۳۸۱ + ۱۳۸۲ + ۱۳۸۳ + ۱۳۸۴ + ۱۳۸۵ + ۱۳۸۶ + ۱۳۸۷ + ۱۳۸۸ + ۱۳۸۹ + ۱۳۹۰ + ۱۳۹۱ + ۱۳۹۲ + ۱۳۹۳ + ۱۳۹۴ + ۱۳۹۵ + ۱۳۹۶ + ۱۳۹۷ + ۱۳۹۸ + ۱۳۹۹ + ۱۴۰۰ + ۱۴۰۱ + ۱۴۰۲ + ۱۴۰۳ + ۱۴۰۴ + ۱۴۰۵ + ۱۴۰۶ + ۱۴۰۷ + ۱۴۰۸ + ۱۴۰۹ + ۱۴۱۰ + ۱۴۱۱ + ۱۴۱۲ + ۱۴۱۳ + ۱۴۱۴ + ۱۴۱۵ + ۱۴۱۶ + ۱۴۱۷ + ۱۴۱۸ + ۱۴۱۹ + ۱۴۲۰ + ۱۴۲۱ + ۱۴۲۲ + ۱۴۲۳ + ۱۴۲۴ + ۱۴۲۵ + ۱۴۲۶ + ۱۴۲۷ + ۱۴۲۸ + ۱۴۲۹ + ۱۴۳۰ + ۱۴۳۱ + ۱۴۳۲ + ۱۴۳۳ + ۱۴۳۴ + ۱۴۳۵ + ۱۴۳۶ + ۱۴۳۷ + ۱۴۳۸ + ۱۴۳۹ + ۱۴۴۰ + ۱۴۴۱ + ۱۴۴۲ + ۱۴۴۳ + ۱۴۴۴ + ۱۴۴۵ + ۱۴۴۶ + ۱۴۴۷ + ۱۴۴۸ + ۱۴۴۹ + ۱۴۵۰ + ۱۴۵۱ + ۱۴۵۲ + ۱۴۵۳ + ۱۴۵۴ + ۱۴۵۵ + ۱۴۵۶ + ۱۴۵۷ + ۱۴۵۸ + ۱۴۵۹ + ۱۴۶۰ + ۱۴۶۱ + ۱۴۶۲ + ۱۴۶۳ + ۱۴۶۴ + ۱۴۶۵ + ۱۴۶۶ + ۱۴۶۷ + ۱۴۶۸ + ۱۴۶۹ + ۱۴۷۰ + ۱۴۷۱ + ۱۴۷۲ + ۱۴۷۳ + ۱۴۷۴ + ۱۴۷۵ + ۱۴۷۶ + ۱۴۷۷ + ۱۴۷۸ + ۱۴۷۹ + ۱۴۸۰ + ۱۴۸۱ + ۱۴۸۲ + ۱۴۸۳ + ۱۴۸۴ + ۱۴۸۵ + ۱۴۸۶ + ۱۴۸۷ + ۱۴۸۸ + ۱۴۸۹ + ۱۴۹۰ + ۱۴۹۱ + ۱۴۹۲ + ۱۴۹۳ + ۱۴۹۴ + ۱۴۹۵ + ۱۴۹۶ + ۱۴۹۷ + ۱۴۹۸ + ۱۴۹۹ + ۱۵۰۰ + ۱۵۰۱ + ۱۵۰۲ + ۱۵۰۳ + ۱۵۰۴ + ۱۵۰۵ + ۱۵۰۶ + ۱۵۰۷ + ۱۵۰۸ + ۱۵۰۹ + ۱۵۱۰ + ۱۵۱۱ + ۱۵۱۲ + ۱۵۱۳ + ۱۵۱۴ + ۱۵۱۵ + ۱۵۱۶ + ۱۵۱۷ + ۱۵۱۸ + ۱۵۱۹ + ۱۵۲۰ + ۱۵۲۱ + ۱۵۲۲ + ۱۵۲۳ + ۱۵۲۴ + ۱۵۲۵ + ۱۵۲۶ + ۱۵۲۷ + ۱۵۲۸ + ۱۵۲۹ + ۱۵۳۰ + ۱۵۳۱ + ۱۵۳۲ + ۱۵۳۳ + ۱۵۳۴ + ۱۵۳۵ + ۱۵۳۶ + ۱۵۳۷ + ۱۵۳۸ + ۱۵۳۹ + ۱۵۴۰ + ۱۵۴۱ + ۱۵۴۲ + ۱۵۴۳ + ۱۵۴۴ + ۱۵۴۵ + ۱۵۴۶ + ۱۵۴۷ + ۱۵۴۸ + ۱۵۴۹ + ۱۵۵۰ + ۱۵۵۱ + ۱۵۵۲ + ۱۵۵۳ + ۱۵۵۴ + ۱۵۵۵ + ۱۵۵۶ + ۱۵۵۷ + ۱۵۵۸ + ۱۵۵۹ + ۱۵۶۰ + ۱۵۶۱ + ۱۵۶۲ + ۱۵۶۳ + ۱۵۶۴ + ۱۵۶۵ + ۱۵۶۶ + ۱۵۶۷ + ۱۵۶۸ + ۱۵۶۹ + ۱۵۷۰ + ۱۵۷۱ + ۱۵۷۲ + ۱۵۷۳ + ۱۵۷۴ + ۱۵۷۵ + ۱۵۷۶ + ۱۵۷۷ + ۱۵۷۸ + ۱۵۷۹ + ۱۵۸۰ + ۱۵۸۱ + ۱۵۸۲ + ۱۵۸۳ + ۱۵۸۴ + ۱۵۸۵ + ۱۵۸۶ + ۱۵۸۷ + ۱۵۸۸ + ۱۵۸۹ + ۱۵۹۰ + ۱۵۹۱ + ۱۵۹۲ + ۱۵۹۳ + ۱۵۹۴ + ۱۵۹۵ + ۱۵۹۶ + ۱۵۹۷ + ۱۵۹۸ + ۱۵۹۹ + ۱۶۰۰ + ۱۶۰۱ + ۱۶۰۲ + ۱۶۰۳ + ۱۶۰۴ + ۱۶۰۵ + ۱۶۰۶ + ۱۶۰۷ + ۱۶۰۸ + ۱۶۰۹ + ۱۶۱۰ + ۱۶۱۱ + ۱۶۱۲ + ۱۶۱۳ + ۱۶۱۴ + ۱۶۱۵ + ۱۶۱۶ + ۱۶۱۷ + ۱۶۱۸ + ۱۶۱۹ + ۱۶۲۰ + ۱۶۲۱ + ۱۶۲۲ + ۱۶۲۳ + ۱۶۲۴ + ۱۶۲۵ + ۱۶۲۶ + ۱۶۲۷ + ۱۶۲۸ + ۱۶۲۹ + ۱۶۳۰ + ۱۶۳۱ + ۱۶۳۲ + ۱۶۳۳ + ۱۶۳۴ + ۱۶۳۵ + ۱۶۳۶ + ۱۶۳۷ + ۱۶۳۸ + ۱۶۳۹ + ۱۶۴۰ + ۱۶۴۱ + ۱۶۴۲ + ۱۶۴۳ + ۱۶۴۴ + ۱۶۴۵ + ۱۶۴۶ + ۱۶۴۷ + ۱۶۴۸ + ۱۶۴۹ + ۱۶۵۰ + ۱۶۵۱ + ۱۶۵۲ + ۱۶۵۳ + ۱۶۵۴ + ۱۶۵۵ + ۱۶۵۶ + ۱۶۵۷ + ۱۶۵۸ + ۱۶۵۹ + ۱۶۶۰ + ۱۶۶۱ + ۱۶۶۲ + ۱۶۶۳ + ۱۶۶۴ + ۱۶۶۵ + ۱۶۶۶ + ۱۶۶۷ + ۱۶۶۸ + ۱۶۶۹ + ۱۶۷۰ + ۱۶۷۱ + ۱۶۷۲ + ۱۶۷۳ + ۱۶۷۴ + ۱۶۷۵ + ۱۶۷۶ + ۱۶۷۷ + ۱۶۷۸ + ۱۶۷۹ + ۱۶۸۰ + ۱۶۸۱ + ۱۶۸۲ + ۱۶۸۳ + ۱۶۸۴ + ۱۶۸۵ + ۱۶۸۶ + ۱۶۸۷ + ۱۶۸۸ + ۱۶۸۹ + ۱۶۹۰ + ۱۶۹۱ + ۱۶۹۲ + ۱۶۹۳ + ۱۶۹۴ + ۱۶۹۵ + ۱۶۹۶ + ۱۶۹۷ + ۱۶۹۸ + ۱۶۹۹ + ۱۷۰۰ + ۱۷۰۱ + ۱۷۰۲ + ۱۷۰۳ + ۱

۸۷ **بیانی، دکتر مهدی** - راهنمای گنجینه قرآن درموروث ایران

تاسان، طهران، ۱۳۲۸ ش، ۷۰+۶۱ ص و ۴۴ تصویر
(دوس فهرست که بماسکت بماسگاه قرآنیهای خطی ندوس شده
وصف ۱۵۶ نسخه خطی قرآن مملوق بمکتابخانه ملی، موروث ایران
تاسان، کتابخانه سلطنتی، آسان قدس رضوی، آسان شاه نعمت الله
ولی، کتابخانه ملی ملک، موروث پارس، آسان حضرت معصومه
قم، آسان حضرت عبدالعظیم ندوس داده شده است بمدادی ارس
قرآنیها معصوم رحمة فارسی، فهرست قدمت اولان کتاب راحم
به ندوس قرآن ومقام آن در تالوج علم دکتر مهدی بهرامی است)

۸۸ **بیانی، دکتر مهدی** - فهرست بماسگاه خطوط خوش

بستعلیق، طهران، ۱۳۲۸ ش، دوارده + ۶۹ ص
(دوس فهرست عدهای اوسج خطی که به شوه بستعلیق کاتب شده
ومملوق بمکتابخانه های مختلف است توصیف ومعرفی شده است)

۸۹ **بیانی، دکتر مهدی** - فهرست نمونه خطوط خوش کتابخانه

شاهنشاهی ایران، طهران، ۱۳۲۹ ش، ۸+۳۵۹ ص
(دوس فهرست عدهای اوسج خطی کتابخانه سلطنتی که خطوط
آنها امتیاز وادای اهمیت است توصیف ومعرفی شده است)

۹۰ **بیانی، دکتر مهدی** - فهرست بماسگاه آثار حواحه

بصیرالدین طوسی در کتابخانه ملی، طهران، ۱۳۳۵ ش،
۱۲ ص

(دوس فهرست ۵۸ نسخه خطی از آثار حواحه بصیرالدین طوسی
متعلق به کتابخانه ملی، کتابخانه مجلس شورای ملی، کتابخانه
مرکزی دانشگاه، کتابخانه دانشگاه، اجاب ومجموعه های آمانان
بصیرالدین بصیری دکتر مهدی بیانی، دکتر بصیر مهدوی، دکتر
سید محمد باقر توصیف ومعرفی شده است)

۸۴ افشار، ایرج - فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزارت

دارائی، «فرهنگ ایران زمین»، دومر اول جلد ششم،

تهران، ۱۳۳۷ ش، ص ۵-۳۸

(دوین فهرست هشت جلد مجموعه متعلق به کتابخانه محمد حسن صبیح الدوله که محتوی در ۱۱۷ رساله و کتاب است عربی و توصیف شده است)

۸۵ اوکتابی - فهرست کتب کتابخانه آستان قدس رضوی، ۵

جلد، مشهد، ۱۳۰۵-۱۳۲۹ ش، ۹۵ + ۲۳ + ۵۰ +

۷۴ + ۹ + ۱۰۵ + ۳۲ + ۳۹۲ و ۳۷۰ و ۵۴۴ +

و ۶۸۴ ص

(دوین نسخه جلد کتابهای چاپی و خطی بطور معلوم فهرست شده است و جمعاً مضمون وصف ۴۶۷۹ نسخه خطی عربی و فارسی است) (۱)

۸۶ اوکتابی - فهرست کتب کتابخانه مدرسه فاضله، مشهد،

۱۳۰۹ ش، ۲۶۵ ص

(دوین فهرست که کتابهای چاپی در معرفی شده تعداد ۴۶۶ نسخه خطی فارسی و عربی توصیف شده است این کتابخانه بعداً کتابخانه آستان قدس رضوی مبدل شد)

(۱) درباره نسخ خطی کتابخانه آستان قدس رضوی او در بار فهرستهای تهیه می شده است و سه فهرست دیگر که در دسترس است معرفی میشود
- در بین کتاب مطلع الشمس تألیف محمد حسن اعیان الدوله (صبیح الدوله)، جلد دوم، چاپ سنگی، تهران، ۱۳۰۲ ق، صفحات ۶۹-۵۰
- در بین کتاب ردوس الواریج تألیف نوروز علی بسطامی، چاپ سنگی، تبریز، ۱۳۱۵ ق، صفحات

- فهرست سیاهی خطی که در حر و کتب مرحوم محمد علی فروغی (دکاء الملک) بود و پس از مرگ وی کتابخانه آن مرحوم به تصرف کتابخانه دانشکده حقوق درآمد و بعد از آن بوشه است «عمر و نازدند کلا الله و کتب و هوفه سرکار حسن آوار حسب الاطلاع حباب مستطاب شریه بعد از حاجی سبح و کتب و نه فصله العالی که در شهر دهمه الحرام مطابق سنه ۱۳۰۰ بوشه میشود»

فهرستهای چاپی نسخه های خطی
کتابخانه های

ایران

۸۱ ابن یوسف - فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی، جلد

سوم، طهران، ۱۳۲۱ ش، م + ۸۱۴ ص

(در این فهرست ۱۲۰۶ نسخه خطی فارسی، عربی و سریانی
شماره شده است)

۸۲ ابن یوسف - فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار، ۲ جلد

طهران، ۱۳۱۵-۱۳۱۸ ش، یب + ۷۰۰ و ت + ۷۹۱ ص

(در این دو جلد جمعا ۱۲۹ نسخه خطی عربی و فارسی و چند نسخه
ترکی، یونانی و سریانی شماره شده است)

۸۳ اعتصامی-یوسف (اعتصام الملك) - فهرست کتابخانه

مجلس شورای ملی، جلد های اول و دوم، طهران، ۱۳۰۵-

۱۳۱۱ ش، ه + ۳۶۴ و ع + ۵۳۹ ص

(در این دو جلد جمعا ۱۰۰ نسخه خطی عربی و فارسی توصیف و
معرفی شده است. دو جلد اول معنای ارباب چاپی کتابخانه بر
فهرست شده. نسخ خطی معرفی شده در این جلد که ۲۱۶ نسخه
است مجدداً در جلد دوم مذکور آمده است)

- 76 **Pizzi, I.** — Il riconoscimento dei manoscritti arabi, persiani, turchi della Reale Biblioteca Universitaria di Torino dopo l'incendio del 26 gennaio 1904 „Atti della Reale Accademia di Torino“, Tome XXXIX, 1903-4, pp 1067-1069
- 77 **Pizzi, I.** — Catalogo dei codici persiani della Biblioteca Medicea Laurenziana „Cataloghi dei Codici Orientali di alcune Biblioteche d'Italia“, Roma, 1878, pp 299-320
- 78 **Pizzi, I.** — Catalogo e descrizione di XXII codici manoscritti persiani della Biblioteca della R Acc dei Lincei donati dal corrispondente Leone Caetan „Rendiconti della R Acc dei Lincei“, Vol XXI, 3 1912, pp 109-124
- 79 **Rosen, Victor** — Remarques sur les manuscrits orientaux de la collection Marsigli à Bologne „Atti della R Acc dei Lincei“, Serie 3a, Vol, XII, Roma, 1885
- 80 **Rossi, Ettore** — Elenco dei manoscritti persiani della Biblioteca Vaticana, Vatican, 1948-200 p
 (درین فهرست جمعا ۱۹۸ نسخه خطی فارسی، بوسیدی
 سند اسب اوس عدد ۱۶۵ نسخه معلی، کتابخانه وایکان
 و ۲ نسخه، طبق به مجموعه Borgiani و ۶ نسخه معلی
 به مجموعه Baberiniani و ۲ نسخه معلی به خود
 مؤلف اسب)

- 70 **Hammer, G. De** – Codicis arabicos, persicos, Bibliothecae Caesareo-regio-palatinae, vindobonensis Vindobonae, 1820, II+68p
- 71 **Hammer, G. De** – Catalogo dei codici arabi, persiani e turchi della Biblioteca Ambrosiana, «Biblioteca Italiana», Vol XCIV, 1839, pp 22-49, 322-348
- 72 **Hammer, G. De** – Lettre sui manoscritti orientali, «Biblioteca Italiana» Vol XLII, 1826, pp 27-36
- 73 **Horn, Paul** – Aus italischen Bibliotheken I-Die persischen und turkischen Handschriften des Vatikan «Z D M G», Vol LI, 1897, pp 1-65
- 74 **Mar, A** – Scriptorum veterum nova collectio, vol IV 2a, Catalogus Codd Bibliothecae Vaticanae arabicorum, persicorum, turcicorum, Roma, 1831
(دروس فهرست ۶۵ نسخه‌های فارسی و توصیفات ۶۳۰-۶۵۱ توصیف شده است)
- 75 **Nallino, C.A** – I Manoscritti arabi, persiani, siriaci e turchi della Biblioteca Nazionale e della R. Accademia della Scienze di Torino, serie 2a, tome 1, Torino 1900, 101 p
(دروس فهرست ۳۱ نسخه خطی متعلق به کتابخانه ملی ارشماره ۶۶ تا ۹۶ توصیف و معرفی شده است)

فهرستهای چاپی نسخه‌های خطی
کتابخانه‌های

ایتالیا

- 66 **Assemanus, Ios Sim** – Bibliotheca Orientalis Clementino-Vaticana in qua manuscriptis syriacos, arabicos, persicos, turcicos, tomo I, Roma, 1719, 587 p
- 67 **Assemani, Sim.** – Catalogo de codici manoscritti orientali della Biblioteca Naliana, Padova, 1787-1792 (Questi codici dovrebbero trovarsi ora nella Marciana Venezia che presentemente annovera 27 Mss persiani)
- 68 **Bonnelli, L.** – Catalogo dei codici arabi, persiani e turchi della Biblioteca Casanatense „Cataloghi dei codici orientali di alcune biblioteche d'Italia” Roma, 1878, pp 403-474
- 69 **Guidi, I.** – Catalogo dei codici siriaci, arabi, turchi e persiani della Biblioteca Vittorio Emanuele “Cataloghi dei codici orientali di alcune biblioteche,” d'Italia Roma, pp 1-38

(دوای فهرست ۷۲ نسخه خطی فارسی یوسف و عمری
شماره ۱۰۰)

- 65 **Weir, T H** - The Persian and Turkish manuscripts
in the Hunterian Library of the University of
Glasgow „Journal of Royal Asiatic Society“,
1906, pp 595-609

- 60 **Quaritch, Bernard** – A Catalogue of works on oriental history, languages and literature London, 1902 1902, 237 p
- 61 **Rieu, Charles** – Catalogue of the Persian manuscripts in the British Museum, IV vols, London, 1879 - 1895 Vols I - III IV+VII+XXVII+1229 p, vol IV(supplementary) XI+308 p
- (این فهرست از دقیق‌ترین و مشهورترین فهرستهای نسخه‌خطی فارسی و جلدهای اول تا سوم آن اصل و جلد چهارم «مجموعه» است. تعداد نسخه‌هایی که در این فهرست توصیف و معرفی شده بالغ بر ۲۷۵۹ نسخه می‌شود)
- 62 **Ross, Sir Denison & Edward Browne** – Catalogue of two collection of the Persian and Arabic manuscripts preserved in the India Office Library, London, 1902, VII+189 p
- (در این فهرست نسخه‌های شماره ۸۱ و ۱۹۹ تا ۲۰۴ و ۲۱۳ تا ۲۵۹ فارسی است)
- 63 **Sachau, Eduard & Hermann Ethé** – Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu manuscripts in the Bodleian Library, part I, Oxford, 1889, XIp +1150 col
- (در این فهرست جمعا ۲۰۳۸ نسخه معرفی شده است)
- 64 **Serjeant, Richard Bodington** – A Hand-List of the Arabic, Persian and Hindustani manuscripts of New College, London, 1942, 16 p

- 55 **Morley, William H.** – A Descriptive catalogue of the historical manuscripts in the Arabic and Persian languages preserved in the Library of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, London, 1854, VIII+160 p
(در این فهرست نسخ شماره ۵ با ۱۶۸ فارسی است)

- 56 **Nicholson, R. A** – A Descriptive catalogue of the oriental manuscripts belonging of the late E G Browne, Cambridge, XXII+325 p
(این فهرست را ادوارد براون خود تألیف و تدوین کرده و پس از مرگش توسط همکس صورت طبع بدیده است و جمعاً ۴۶۸ نسخه در آن وصف و معرفی شده و فهرستی تحقیقی و دانشمندانه است)

- 57 **O' Connor, Vincent Clarence Scott** – An Eastern Library with two catalogues of its Persian and Arabic manuscripts, compiled by Khan Sahib Abdul Muqtadin and Abdul Hamid, Glasgow, 1920, VII+107 p
(در این فهرست ۱۲۴ نسخه فارسی وصف و معرفی شده است)

- 58 **Palmer, E.H** – A Descriptive catalogue of the Arabic, Persian and Turkish manuscripts in the King's College "Journal of the Royal Asiatic Society", Nouvelle serie, tom III, pp 105
شماره ۱۰۵

- 59 **Palmer, E. H.** – A Descriptive catalogue of the Arabic, Persian and Turkish manuscripts in the Library of Trinity College, Cambridge, 1870

- 50 **Ethé, Hermann** – Catalogue of oriental manuscripts (Persian, Arabic and Hindustani), Aberystwyth, 1916, IV + 31 p
(دوین فهرست که مر بوطه کنایه‌های ملی و داراست جمعا ۵ نسخه مر فی شده است که در مسجده اراآن میان فارسی است)
- 51 **Forbes, D.** – Catalogue of oriental manuscripts, chiefly Persian, collected with in the last five and thirty years by Duncan Forbes, 1866, 92 p
- 52 Hand-List of oriental manuscripts (Arabic, Persian and Turkish), Bibliotheca Lindesiana Privately printed, preface of Crawford, introduction of Michael Kerney, Aberdeen, 1898, XLIII + 268 p.
(دوین فهرست نسخ فارسی و عربی اسم کتاب از ص ۱۰۵ تا ۲۳۷ معرفی شده است طاهرأ مؤلف این فهرست James Ludovic Lindsay است)
- 53 **Margoliouth, D S.** – Catalogue of the oriental manuscripts in the Library of Eton College, Oxford, 1904
- 54 **Morley, W H.** – A Catalogue of the manuscripts in the Arabic, Persian, Turkish and Hindustani languages, preserved in the Libraries of the Royal Asiatic Society and the Oriental Translation Fund of Great Britain and Ireland, London, 1838

(درین فهرست اذاعه نسخه فارسی و ترکی محفوظ در کتابخانه
های مختلف جمع شده است)

- 46 Catalogue of a small but choice collection of Persian and Indo-Persian miniatures and manuscripts the property of Monsieur Claude Anet, London, 1920

(درین فهرست ۱۰ نسخه خطی وصف شده است)

- 47 **Codrington, O.** - Catalogue of the Arabic, Persian, Hindustani and Turkish manuscripts in the Library of the Royal Asiatic Society "Journal of the Royal Asiatic Society" 1892, pp 501-569

- 48 **Ethe, Hermann** - Catalogue of the Persian manuscripts in the Library of the India Office, II vols, Oxford, 1903-1937 Vol I XIII+1931 col, Vol II 1372 col

(درین دو جلد حیاطاً ۷۶۳ نسخه خطی فارسی معرفی و توصیف شده است)

- 49 **Ethe, Hermann** - Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani, and Pushtu in the Bodleian Library Part II Turkish, Hindustani, Pushtu and additional Persian manuscripts Oxford, 1930, cols 1158-1766

(درین فهرست ۶۱ نسخه فارسی از شماره ۲۳۵ تا

۲۴۱۴ معرفی شده است)

- 40, **Bibliothèque Bodleiana codicum manuscriptorum Orientalium Pars prima**, Oxford, 1787
- 41 **Browne, E. G.** — A catalogue of the Persian manuscripts in the Library of the University of Cambridge, Cambridge, 1896, XL+471 p
(درس فهرست ۳۳۶ نسخه خطی معرفی و توصیف شده است)
- 42 **Browne, E. G.** — A Hand-List of the Muhammadan manuscripts including all those written in the Arabic character, preserved in the Library of the University of Cambridge, Cambridge 1900, XVII+440 p
(درس فهرست جمعا ۱۵۴۱ نسخه خط عربی بطور مجلوط توصیف و معرفی شده است)
- 43 **Browne, E. G.** — A Supplementary Hand-List of the Muhammadan manuscripts preserved in the Library of the University and Colleges of Cambridge, London, 1922, XI+348 p
(درس فهرست جمعا ۱۵۹۶ نسخه خط عربی بطور مجلوط توصیف و معرفی شده است)
- 44 **Browne, E. G.** — The Persian manuscripts of the late Sir Albert Houtum-Schindler "Journal of Royal Asiatic Society", London, 1917, pp 657-694
- 45 **Browne, E. G.** — Further notes on the literature of the Hurufis and their connection with the Bektashi order of Dervishes "Journal of the Royal Asiatic Society", London, 1907, 49 p

فهرستهای نسخه های خطی
کتابخانه های
انگلستان

- 37 **Arberry, A J.** — A Second supplementary Hand List of the Muhammadan manuscripts in the University and Colleges of Cambridge, Cambridge, 1952, 182, p
(در این فهرست ۵۰ نسخه خطی شرقی معرفی شده است که از آن میان ۱۷۴ نسخه فارسی است)
- 38 **Ashraf ul Hukk, Mohammed و Hermann Ethel و Edward Robertson** — A Descriptive catalogue of the Arabic and Persian manuscripts in the Edinburgh University library, Edinburgh, 1925 p
(در این فهرست ۳۰۴ نسخه فارسی به شماره های ۱۴۶ تا ۱۶۷ و ۱۷۶ تا ۳۷۶ و ۴۰۶ تا ۴۲۸ معرفی شده است)
- 39 **Beeston, A F.L.** — Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu in the Bodleian Library, part III, additional of Persian manuscripts, Oxford, 1954, VI+178 p
(در این فهرست ۶۲۰ نسخه خطی توصیف و معرفی شده است)

فهرستهای نسخه های خطی
کتابخانه های
افغانستان

- 36 **Beaurecueil, S. de Laugier de** — Manuscripts
d' Afghanistan "Melanges de l'Institut Do-
minicain d' Etudes Orientales du Caire" No 3,
Le Caire, 1956, pp 75-206

(در این فهرست وصف نسخ خطی عربی و فارسی و بشوهرکی و
اردو متعلق به کتابخانه و بنام مطبوعات و کتابخانه و راد
معارف و کتابخانه مؤرخه هرات بدست داده شده و جمعا ۳۰۹
نسخه خطی فارسی معرفی شده است)

= § =

فهرستهای نسخه‌های خطی

کتابخانه‌های

اطریتش

- 34 **Flugel, Gustav** — Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien, Wien, 1865-1867, III vols, X+723, 4+614, 653 p
(درین سه جلد ۲۳۲۱ نسخه خطی شرقی توصیف و معرفی شده است)
- 35 **Krafft, Albrecht.** — Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der K K Orientalischen Akademie zu Wien, Wien, 1842, XX+208 p
(درین فهرست ۳۱۲ نسخه معرفی و توصیف شده است).

- 33 **Semenov, A A.** — Sobraniye vostochnykh rukopisei Akademii Nauk Uzbekskoi S S R , 4 Vol Tashkent, 1952-1956, Vol I 438 p , Vol II 587 p , Vol III 553 p , Vol IV 559 p
(درباره چهار جلد مجموعاً ۳۴۶۲ نسخه خطی شرقی معرفی و توصیف شده است)

- 28 **Romaskewich, A.** — Supplementum Zapiski
 « Kollegii Vostokovedov » t I, 1925, 19 p
 (این فهرست دلیلی است بر فهرست «والمان-روون»)
- 29 **Rosen, Baron Victor Romanovich** — Les man-
 uscrits persans de l'Institut des Langues Orien-
 tales, Collections Scientifiques, Vol. III, St
 Petersburg 1886, IV+369 p
 (در این فهرست ۱۳۲ نسخه فارسی در سومین قسمت کتاب
 توصیف و معرفی شده است)
- 30 **Salemann, C. و V. Rosen** — Indices alphabe-
 tici codicum manuscriptorum persicorum turci-
 corum arabicorum qui in Bibliotheca Imperia-
 lis Literarum Universitatis Petropolitanae ad-
 seruantur « Zapiski Vostočnago Otdeleniya
 Imperatorskago Rossiyskago Archeologičeskago
 Obsčestva » t II-III, St Petersburg, 1887-
 88, 50 p
 (در جلد اول ۷ نسخه فارسی و در جلد دوم ۲ نسخه توصیف
 و معرفی شده است)
- 31 **Sémenov, A.A.** — A Descriptive catalogue of the
 Persian, Arabic and Turkish manuscripts pre-
 served in the Library of Middle Asiatic State
 University, Tashkent, 1935-1956, vol 1 84
 p, Vol. II 88 p
- 32 **Semenov, A.A.** — Katalog rukopisei istoričesko-
 go otdela Bukharskoj Tsentral'noj Bibhoteki,
 Tashkent, 1925

فهرستهای چاپی نسخه های خطی
کتابخانه های

اتحاد جماهیر شوروی

- 24 **Dorn, Bernhard** — Die sammlung von Morgenlan-
dischen Handschriften, welche die Kaiserliche
offentliche Bibliothek zu St Petersburg im
Jahr 1864 von V Chanykov erworben hat, St
Petersburg, 1865, 93 s

- 25 **Dorn, Bernhard** — Catalogue des Manuscrits et
Xylographes orientaux de la Bibliotheque Impe-
riale Publique de St Petersbourg, St Peters-
bourg, 1852, XLIV+719 p
(دوین فهرست شماره های ۱۴۸ تا ۹۸۴ نسخه فارسی است)

- 26 **Kahe, E.** — Persidskaya, arabskaya i tyurkskaya
rukopisi Turkestanskoi publicnoi Biblioteki
Tachkent, 1889, 79 p
(دوین فهرست ۶۹ نسخه فارسی، شماره های ۱ تا ۶۹ — معربی
و توصیف شده است)

- 27 **Mikloukho Malkai. N D.** — Opisanıye tadjıkskikh
i persidskikh rukopiseı Moscow, 1955, 112 p
(دوین فهرست ۹۱ نسخه ارکانهای مسالک و ممالک و حیرامیای
شهرها توصیف و معربی شده است)

- 21 **Martinovitch, Nicholas N.** – A Catalogue of Turkish and Persian manuscripts belonging to Robert Garrett and deposited in the Princeton University Library, Princeton, 1926, IV+46 p

- 22 **Moghadam, Mohamad, Yahya Armajani و Philip K. Hitt** – Descriptive catalogue of the Garrett collection of Persian, Turkish and Indic manuscripts including some miniatures in the Princeton University Library, Princeton, 1939, 94+X p
(دربن فهرست ۱۴۹ نسخه خطی معرفی شده است)

- 23 **Simsar, Muhammed Ahmad** – Oriental manuscripts of John Fredrick Lewis collection in the free Library of Philadelphia, Philadelphia, 1937, XIX+248 p
(دربن فهرست جمعا ۱۴۹ نسخه که تعداد ۶۲ نسخه آن از شماره ۳۶ تا ۹۷ فارسی است بمان و توصیف شده است)

فهرستهای نسخه های خطی
کتابخانه های

آمریکا

- 17 **A Catalogue of Arabic, Turkish and Persian manuscripts** The private collection of Wm B Hodgson, Washington, 1830, 10p
- 18 **Hoe, Robert** - Catalogue of an exhibition of illuminated manuscripts also some examples of Persian manuscripts, Grobier Club, New York, 1892, XXXIII+64 p
- 19 **Jakson, Williams** و **Abraham Yohannan** -
A Catalogue of a collection of Persian manuscripts including also some Turkish and Arabic presented to the Metropolitan Museum of Art, New York, second edition, 1934, 188 p
(در این فهرست ۲۰ نسخه نفیس خطی توصیف و معرفی شده است)
- 20 **Martinovitch, Nicholas N.** - Arabic, Persian and Turkish manuscripts in the Colombia University Library " Journal of American Oriental Society" Vol 49, No 3, pp 219-233

im **Vierter Band Verzeichniss der persischen Handschriften**, Berlin, 1888, XVI+1283 s

(دوین فهرست ۱۰۹۸ نسخه توصیف و معرفی شده است
و او فهرستهای دقیق و معتبر است)

- 15 **Strothmann, A.** — Arabischen und persischen Handschriften aus dem Besitz des verstorbenen Reisenden Dr Burchardt, O L Z 1922, cols. 360-363

(نام این فهرست در کتابشناسی «وحد» آمده است)

- 16 **Vollers, K.** — Katalog der islamischen Handschriften der Universitäts-Bibliothek zu Leipzig, Leipzig, 1906

Berlin Preussische Akademie der Wissenschaften, Abhandlungen Philosophisch-historisch Klasse, Berlin, 1938, 102 s

(درس فهرست ۲۰ نسخه توصیف و معرفی شده است)

- 10 **Irmisher, J. C.** — Handschriften - Katalog der Koniglichen Universitätsbibliothek Erlangen T V Arabische, türkische und persische Manuscripte Frankfurt, 1852

(نسخه های فارسی در صفحات ۷ تا ۱۸ توصیف شده است)

- 11 **Landauer, S.** — Die Handschriften der Hof- und Landesbibliothek in Karlsruhe II, Orientalische Handschriften, Karlsruhe, 1892

- 12 **Musharraf-ul-Hukk, Meer Mahommed** — Verzeichnis derpersischen und hindustanischen Handschriften der Bibliothek der Deutschen Morgenlandischen Gesellschaft zu Halle A S., Halle (Leipzig), 1911, VIII+76 s

(درس فهرست ۷۰ نسخه خطی فارسی توصیف و معرفی شده است)

- 13 **Pertsch, Wilhelm** — Die Orientalischen Handschriften der Herzoglichen Bibliothek zu Gotha Erster Theil die persischen Handschriften, Wien, 1859, XI+240 s

(درس فهرست ۹۳ نسخه بصورت تفصیلی توصیف و معرفی شده است)

- 14 **Pertsch, Wilhelm** — Die Handschriften - Verzeichnisse der Koniglichen Bibliothek zu Ber-

- lanischen, koptischen, syrischen, athiopischen
Handschriften Hamburg, 1908, XXI+246 s
 (دری فهرست نسخه های شماره ۱۴۵ تا ۲۳۱ ، یعنی ۸۷
 نسخه ، فارسی است)
- 4 **Ewald, G. H. A.** - Verzeichniss der Orientalischen
 Handschriften der Universitäts - Bibliothek zu
 Tübingen, Tübingen, 1839
- 5 **Fleisher, Henricus Orthobius** - Catalogus
 Codicum Manuscriptorum Orientalium Bib-
 liothecae Regiae Dresdensis, Lipsiae, 1831,
 XII+105 s
 (دری فهرست ۱ نسخه فارسی توصیف شده است)
- 6 **Fleischer, Heinrich Orthobius** - Catalogus lib-
 rorum manuscriptorum qui in Bibliotheca Se-
 natoria Civitatis Lipsiensis asservantur, بحث عنوان
 Codices arabici, persici, turcici), Grimae,
 1838, pp 327-559
- 7 **Fonahn, Adolf** - Zur Quellenkunde der Persi-
 schen Medizin, Leipzig, 1910, V+152 s
 (اس کتابشناسی به توصیف آثار پزشکی فارسی و عربی
 اختصاص دارد و نسخه های خطی بعضی از آنها توصیف و معرفی
 شده است)
- 8 **Frank, Ohtmar** - Ueber die Morgenlandischen
 Handschriften der Koniglichen Hof-und Cent-
 ralbibliothek in Munchen, 1814, 82 s
- 9 **Hansen , Olaf** - Die Mittelpersischen Papyri der
 papyrussammlung der staatlichen museen zu

= ۱ =

فهرستهای چاپی نسخه های خطی

کتابخانه های

آلمان

- 1 **Aumer, Joseph** — Die Arabischen Handschriften der Königl. Hof- und Staatsbibliothek in München (*Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Regiae Monacensis, t I 2*)
Munich, 1866, 502 s
(در این فهرست نسخه های شماره ۶۴۸، ۶۴۸، ۵۷۲، ۱۲ مکرر به عاری است)
- 2 **Aumer, Joseph** — Die Persischen Handschriften der K Hof- und Staatsbibliothek in München (*Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Regiae Monacensis, t I 3*), München, 1866, 152 s
(در این فهرست ۳۵۱ نسخه وصف شده است)
- 3 **Brockelmann, Carl** — Katalog der Orientalischen Handschriften der Stadtbibliothek zu Hamburg mit ausschluß des hebraischen Teil
I Die arabischen, persischen, türkischen, ma-

فهرست مندرجات

صفحه	فهرستهای صفحه‌های کتابخانه‌های آلمان
۱	« « «
۵	« آمریکا « «
۷	« اتحاد جماهیر شوروی « «
۱۱	« اطریش « «
۱۳	« افغانستان « «
۱۵	« انگلستان « «
۲۳	« ایتالیا « «
۲۷	« ایران « «
۳۳	« ترکیه « «
۴۱	« دانمارک « «
۴۳	« سوئد « «
۴۵	« عراق « «
۴۷	« فرانسه « «
۴۹	« لهستان « «
۵۱	« مصر « «
۵۳	« هلند « «
۵۵	« هند « «
۶۵	استدراك و فهرستهای دیگر
۶۹	نامهای کسان (نامهای اسلامی)
۷۲	نامهای کسان (نامهای مؤلمان اروپایی)
۷۹	نام کتابخانه‌ها

کتابشناسی مرستهای
نسخه‌های خطی وارسای

گردآوری
ایرج افشار

هشت

اینك كه «كتاشناسی مهرستهای سحبه‌های خطی فارسی»
نشر میشود لازم است كه از طرف خود و گروه كتاشناسی ایران ارجحان
آقای دکتر احمد دهری و دکتر رئیس محترم دانشگاه طهران اظهار امتنان كنم كه
دو سده این سطور را با طبع كتاب در حره انتشارات دانشگاه طهران
رهین الطاف خویش فرمودند

ایرج افشار

طهران ، ۲۷ شهریور ۱۳۳۲

هفت

با گفته نماید که آقای محمد تقی دانش پترو به همه گرفتاریها نابل
لطف فرمودند و مشخصات و اطلاعات مربوط به همه ده فهرست را در اختیار
من گذاردند و بپاس این لطف و مرحمت سپاسگر آری خویش را ابرار میدارم
در همین حلال خود من بیراهی سفر شدم و کتاب بیمه کار را همراه
خویش به ربك بردم و در آنجا از کتابخانه مدرسه السمه شرقیه بیراستعاده
بردم و در تکمیل کتابشناسی کوشیدم و متن کتاب را به یوسکو تقدیم
داشتیم صمماً چون چاپ این کتاب را برای کتابشناسان و کتابداران لازم
میدانستم از یوسکو تقاضا کردم که اجازه نشر آن را بران فارسی بدهند
در مدوین این کتاب به اصل اغلب فهرستها که در کتابخانه هاندست آمد
رجوع شد و اطلاعات لازم بی واسطه احد گردید و مشخصات بقیه از روی
فهرستها و کتابشناسیها ، یعنی مع الواسطه ، استخراج شد
برای اطلاع خوانندگان باید گفته شود که در ایران (طهران)
شش مجموعه نسخه کامل از فهرستهای نسخ خطی فارسی در کتابخانه های
دانشکده ادبیات (مجموعه مرحوم محمد قزوینی) ، دانشکده حقوق ،
مختی مینوی ، مجلس سنا ، ملی ، سعید نفیسی وجود دارد
من از هر شش مجموعه استعاده کرده ام و همین مناسبت از مدیران
کتابخانه های مذکور و خصوصاً از آقای سعید نفیسی که ناگشاده دستی
حاص مجموعه خود را به من سپردند تشکر میکنم همچنین سر من
فرص است که از آقای مختی مینوی همین مناسبت و مناسبت آنکه
اطلاعات مربوط به فهرستهای « عثمانی » را از راه دوره فریک ارسال فرمودند
از دل و جان سپاسگر آری نمایم

سر آغاز

سبب تدوین « کتاشناسی فهرستهای نسخه‌های خطی فارسی » ، در مقدمه‌ای که رئیس محترم گروه کتاشناسی ایران مرقوم داشته‌اند بیان شده است، و بدان حاجت بیست که مکرر شود فقط تدکارات این نکته لازم است که گروه کتاشناسی ایران به ابتکار آقای دکتر محسن صبا که ریاست گروه را در عهده کفایت دارند و با عضویت آقایان سعید بهیسی ، محمد تقی دانش‌پژوه ، موجهرستوده ، مصطفی مقرنی ، عباس دریاب حویلی و ایرج افشار در سال ۱۳۴۳ تأسیس و مؤسسه یونسکو معرفی شد

پس از آنکه موضوع تدوین کتاشناسی حاضر مورد تأیید یونسکو واقع گردید قرار بر آن بود که آقایان محمد تقی دانش‌پژوه و عباس دریاب حویلی و نویسنده این سطور کتاب مذکور را بران فراسوی فراهم آوردیم و به یونسکو تقدیم کنیم اما مسافرت آقای دریاب حویلی به آلمان و گرفتاریهای چند آقای دانش‌پژوه سبب شد که من ارمعاصد و همکاری آن دو دوست ارجمند و همکار دانشمند محروم شوم

پسح

کتاب فارسی در دنیا مطلع شویم

این امر مهم در فایده دربر خواهد داشت یکی آنکه اصطلاح «سجده مخصوص فرد» را کمتر خواهیم شنید و دیگر آنکه چنانچه محققى بخواهد در باره کتابى تحقیق کند بوسيله آن فهرست از وجود نسخ مختلف آن کتاب، در کتابخانه‌های معروف دنیا، اطلاع حاصل خواهد نمود.

در پایان، از رحمتی که آقای ایرح افشار در گردآوری فهرست حاضر تحمل نموده‌اند، تشکر می‌کنم و همچنین از معاضدت گروه کتابشناسی ایران مخصوصاً از اسناد محترم آقای سعید نفیسی که مساعدتهای فراوان فرموده‌اند اسرار آمیزان می‌سپارم
همراههای سارمان فرهنگى یونسکو نیز همیشه مورد توجه خاص و قدردانى فرهنگ پتروهاى ایران بوده است

رئیس گروه کتابسلی ایران

دکتر محسن صبا

چهار

در رشته‌های مختلف علوم در ایران، و از طرف دیگر، نبودن چاپ در این کشور سبب کثرت کتب خطی فارسی شده است. چون تمدن ایران مخصوصاً در حیطه حاور گسترش داشته، کتب فارسی از حد چین گرفته تا شمال هند و تا جنوب آفریقا و در تمام این نواحی و در گنجینه‌های خود محفوظ نگه داشته شده‌اند.

هنگامیکه عرب رهن متوجه تمدن مشرق شد، بار مقداری کتاب فارسی را بر ایران و سایر حیطه‌های شرق به کتابخانه‌های اروپا منتقل شد و بدین لحاظ کتب فارسی در سه فاعه آسا و اور بقا و اروپا پخش شد.

کتب فارسی بها ارا بس حیب اهمیت ندارد، بلکه باید گفت ذوق نقاشی، تدبیر، حادساری و خوشنویسی قوم ایرانی در این کتب منصفه ظهور رسیده است و بحرات متوان گفت که هیچ قومی نتوانسته است کتاب خطی را در بانی آنچه از بر بدست هر میدان ایرانی در آمده است بوجود آورد. لذا اطلاع بوجود کتبهای فارسی هم از حهب ادبی و هم علمی و هم از حهب فنی و هنری، مورد توجه محققین میباشد.

با مجموعه «کتبشناسی فهرستهای نسخه‌های خطی فارسی» بوجود کتبهای فارسی در اقطار جهان پی میسریم این نخستین گام اساسی است که آقای ایرج افشار، با معاصد گروه کتبشناسی ایران، برای وقوف بوجود کتب فارسی در کشورهای محتاب، برداشته‌اند.

گام دیگر عمارت از آاست که کلنه کتب فارسی موجود در فهرستهای مختلف یکجا شود و «فهرست عمومی کتبهای خطی فارسی» بوجود آید یعنی کتابی آماده گردد که در آن از وجود نسخ مختلف هر

مقدمه

در سال ۱۳۳۳، هنگامیکه اینجانب در سازمان فرهنگی یونسکو مشغول مطالعه و تصحیح کتابخانه‌های دانشگاهی بود، اطلاع یافت که سازمان نامبرده اعتبار خاصی برای تهیه کتب مربوط به کتابشناسی و امور مربوط به کتابخانه‌ها دارد

هنگام بازگشت به ایران و تشکیل گروه کتابشناسی ملی، سه موضوع برای تهیه یک کتاب به یونسکو پیشنهاد شد و سازمان مربوطه موضوعهای پیشنهاد شده نظر به اهمیت مطالب، موضوع «فهرستهای چاپی نسخه‌های خطی فارسی» را مورد قبول قرار داد

موضوع کتابشناسی فهرستهای چاپی کتب خطی فارسی برای ما اهمیت خاصی دارد چه صنعت چاپ خیلی دیر قدم به کشور ایران نهد و با چندی قبل، که اغلب اشخاص همواره با وجود کتب مورد نیاز را محصلین و محققین بدست خود می‌نوشتند و با کتابت آنرا از کاتبی حواستار میشدند

اریکتر قدمت تاریخی تعلیم و تعلم و وجود کتب مختلف و متعدد

این کتاب در مهرماه ۱۳۳۷ در چاپخانه دانشگاه
تهران به چاپ رسید

مرکز ملی کتابخانه‌های ایران

انتشارات دانشگاه تهران

۴۸۵

۱

کتابشناسی

فهرستهای نسخه‌های خطی فارسی

در

کتابخانه‌های دنیا

تکوشش

ایرج انصاری

۱۳۳۷

تهران

گروه ملی کتابشناسی ایران

انتشارات دانشگاه تهران

۴۸۵

۱

کتابشناسی

فهرستهای نسخه های خطی فارسی

در

کتابخانه های دنیا

به کوشش

ایرج افشار

۱۳۳۷

تهران

